

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1987**

DECEMBER

LA RESPUESTA LIBRE DEL HOMBRE QUE ELIGE SU DESTINO

Dios Padre, que nos llama con la luz de la verdad y nos atrae con la fuerza de su bondad, nos respeta como a hijos y espera el amor de nuestra respuesta libre, porque en ella culmina su designio.

El hombre se encuentra siempre ante la posibilidad de elegir el bien o el mal, la vida o la muerte.

A la bondad del Dios que llama, el hombre responde muchas veces, ya desde sus orígenes, con la tremenda negativa del pecado que es el deterioro más profundo de la sociedad y de los individuos.

Esta es la acción conciente y libre contraria al orden establecido por Dios Creador, y por lo tanto, a la naturaleza humana. Por el pecado el hombre pretende alcanzar la felicidad al margen de Dios, quien es su verdadero fin último, causa y contenido de su bienaventuranza.

(Conferencia Episcopal Argentina)

ZMERAJ LEP ADVENT

Še malce, pa bomo za Božič doma.
Poglejte, kako se nad cesto v tujini
še zdaj zvezda Modrih svetló lesketa!
Kako se nam v vere smehlja srebrnini.

Še malce, pa bomo za Božič doma.
S planote davnine prerokbe donijo,
meglé se dotika perut angela —
ker upamo, časi se v Zdaj spremenijo.

Še malce, pa bomo za Božič doma.
Darovi nas čakajo, krasni darovi
in v sami presveti družini Boga —
za Božič nas v Sinu je bil posinóvil.

VOŠČILO V TUJINI

(V slogu japonske tánka-pesmi,
s 5, 7, 7, 5 in 7 zlogi.)

Naj voščim še Vam
srečo Božiča srcá!
Ljubezen vanj pozvanja:
kot nekoč doma
držeč darilo sanja.

Vladimir Kos

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 54

DECEMBER 1987

V spevu Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji, so nagovorjena nebesa in zemlja. V Jezusovem rojstvu je najprej proslavljen Bog na višavah. Jezus je najvišje, dokončno razodetje Boga, je odsvit njegovega veličastva. V njem je postala božja ljubezen vidna in otipljiva. On je razodel, kako zna ljubiti Bog: do konca, do zadnjih meja.

Zemlja, ljudje so v Jezusu dobili svoj mir, ker so deležni božje naklonjenosti. On sam je poroštvo te božje naklonjenosti. Prinesel nam je odrešenje in spravil med seboj nebesa in zemljo.

Naj vam Bog ljubezni, ki je za nas postal človek, da razumeti skrivnostno globino božičnih praznikov. Naj vas napolni z gorečnostjo za božje kraljestvo pravičnosti, miru in ljubezni.

To želi vsem svojim dragim sodelavcem, naročnikom, bralcem in prijateljem „Duhovno življenje“

Misel za adventni čas

Bogoslužno leto začenjamo z adventom. Adventni čas naznanja Kristusov prihod. Kristus je enkrat že prišel na svet ob rojstvu v Betlehemu. Drugič bo prišel v svojem veličastvu ob koncu časov. Prvega prihoda se spominjamo, na drugi prihod pa se pripravljamo. Pripravljamo se tako, da radi odpiramo svoja srca Jezusu, da more vsak čas priti k nam s svojo mišlostjo, posebno po svetih zakramentih.

Zaradi dvojnega Kristusovega prihoda razlikujemo v adventnem času dva dela. V prvem delu, od prve adventne nedelje do 17. decembra, je bolj v ospredju pričakovanje drugega Kristusovega prihoda, v drugem delu, od 17. do 24. decembra, pa je v bogoslužju bolj naglašena neposredna priprava na praznovanje Gospodovega rojstva. Ta čas nas vabi h goreči molitvi, branju in premišljevanju božje besede.

ADVENT

V zraku
si čutil
prihajanje,
snegá,
Nekóga.

Nekje na kraju zavesti
so svete knjige
sodile
kričavost ulic
in naših lastnih
besedí.

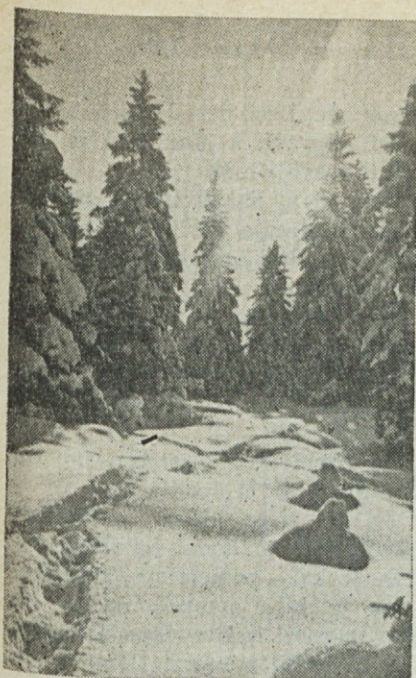
A če si hotel v tišino,
ni bila prostor,
ki te, odprt,
že čaka,
bila je jása,
ki si jo moral
sredi gošče
sam
izsekati.

Potem se je

zazrla v nebo,
nema,
a si v njej čutil
neizgovorjeno:
„Vi, oblaki,
ga rosíte!“
Od zemlje
zares ni ničesar
pričakovala.

Hrepenenje
pa ni hodilo
daleč:
le do otroka,
gorkega,
ki so se mu modre oči
ustavljale
ob voleku
in materi.

Zdaj nam srce
v tišini
hodi na konec
časov
in gleda

kalnovijolične
mrtve
sence!

Pod prazninami
v prašnem rdečem,
ki segajo
v zenice,
v glasove in kamne,
sprosti
čistino kalí,
vzemi jo vase,
neustavljivo poganjaj
iz obljubljene
zemlje!“

Ko bo na koncu časov
eno
z zelenim vesoljem,
se mu bo luč
še vedno hranila
iz črne
prsti.

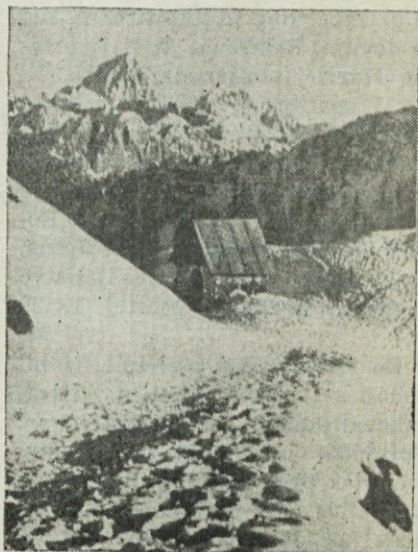
Vladimir Truhlar

skozi mraz
brez rožnatosivih
jutranjic
trpko,
utripajočo
zemljo:

„Prihajaj, Gospod,
v vse težjem plazu luči
prihajaj,

presvetluj
slepe prvine
svetá:

našo temno
kri,
usihajoča
srca krajev,
goste

Marija, radost zemlje

OZNANJENJE JOŽEFU

Kakšna je bila Jožefova vloga pri učlovečenju božjega Sina in našega Odrešenika?

O tem nam pripoveduje evangelist Matej.

Ko je Jožef ugotovil, da je Marija noseča, je bil močno prizadet. Ni razumel dobro, kaj se je zgodilo, njegovo srce je tavalov v temi. Še naprej je imel rad Marijo in želel si je, da bi ji to naklonjenost in spoštovanje ohranil tudi v bodoče.

Javno je ni hotel obsojati, preveč rad jo je imel, da bi storil kaj takega. Zato pa je sklenil, da se bo tiho in na skrivaj ločil od nje.

Tedaj se mu je sredi neke noči prikazal Bog in mu razodel, kaj se dogaja. Rekel mu je, naj sprejme Marijo in njenega otroka.

„V spanju se mu je prikazal Gospodov angel in rekel: Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti k sebi Marijo, svojo ženo; kar je spočela, je od Svetega Duha. Rodila bo sina in daj mu ime Jezus, kajti on bo rešil svoje ljudstvo njegovih grehov.“ (Matej 1, 20 22)

Ko se je Jožef prebudil, je bil obdan s svetlobo. Tudi on je pričakoval prihod božjega kraljestva. Sprevidel je, da je pričakovani trenutek pred njim in da ga sam Bog kliče, naj prevzame odgovornost kot Marijin soprog in Je-

zusov oče. Brez besede se je tedaj Jožef odpravil k Mariji in jo nastanil v svoji hiši.

Res, on ni dal življenja otroku, ki ga je Marija nosila pod srcem, a pred ljudmi in zakonom naj velja kot njegov oče.

On, Jožef, bo dal ime temu otroku, priznal ga bo za sina, ljubil ga bo in varoval in mu pomagal tako, kot bi pomagal rasti svojemu sinu.

Za prebivalce Nazareta bo Jezus sin mizarja Jožefa.

Za vse tiste, ki so pričakovali Mesijevega prihoda, je vloga Jožefa še kako pomembna. Prerokovano je bilo namreč, da se bo Mesija rodil iz Davidove hiše. Jožef, ki je bil potomec Davidov, je s tem da je Jezusa priznal za svojega sina, sprejel v svojo družino in ga tako napravil za potomca Davidove hiše.

In tako je bil Jezus po Jožefovi zaslugi priznan za Mesijo, ki ga je Izraelcem obljubil Bog.

JEZUSOVO ROJSTVO

Leto 2000! Samo še nekaj let in tu bo dvatisoča obletnica!

V času, ko se je rodil Jezus, je bila Palestina del rimskega cesarstva, ki mu je vladal cesar Avgust Tisti čas je Avgust hotel vedeti za natančno število svojih podložnikov, zato je ukazal, naj se vsi popišejo. In tako so se morali ljudje odpraviti na pot v roj-

In povrhu vsega, Marija je bila noseča, zato je potovanje še posebej težko prenašala. Kakšna bo neki pot in usoda otroka, ki ga nosi pod srcem, si je mislila sama pri sebi.

Končno sta Marija in Jožef prišla v Betlehem in tudi ura rojstva se je približala. Utrujena sta bila oba, zlasti Marija, ki je začutila prve znake poroda.

Na vsak način je bilo treba najti neko zatočišče čez noč. Jožef je iskal in spraševal... A zaman, gostišča niso imela več prostora, bilo je vse polno.

Tedaj sta se zatekla v stransko poslopje, v hlev, kjer je bila živina. In tam na slami je Marija povila Jezusa.

„Ko so angeli šli od njih v nebesa, so pastirji rekli drug drugemu: Pojdimo torej v Betlehem in pogledjmo to, kar se je zgodilo in kar nam je sporočil Gospod: Pohiteli so in našli tam Marijo, Jožefa in dete, v jasli položeno. Ko so to videli, so pripovedovali, kar jim je bilo rečeno o tem otroku. In vsi, ki so slišali, so se čudili temu, kar so jim povedali pastirji. Marija pa je vse te stvari ohranila zase in jih premišljevala v svojem srcu.“ (Luka 2. 15-19)

„Po Herodovih besedah so se modri odpravili na pot; in glej, zvezda, ki so jo videli vziti, je šla pred njimi, dokler ni obstala nad krajem, kjer je bilo dete. Ko so zagledali zvezdo, so se silno razveselili. Stopili so v hišo in na-

stni kraj, da so se tam lahko vpi-sali in „prešteli“.

Jožef in Marija, prebivalca Nazareta, sta se tudi morala popisati. Jožef, ki je bil iz Davidove hiše, se je tako odpravil iz Galileje v Judejo, se pravi, iz mesta Nazareta v Davidovo mesto Betlehem.

Kakšno potovanje, čez hribe in doline! Bila sta revna, zato sta potovala peš. Imela sta sicer osla, a pot je bila kljub temu naporna: kamnita cesta, vroče sonce, vodnih izvirov pa je v Judeji bolj malo.

šli dete z Marijo, njegovo materjo. Padli so predenj in ga počastili. Nato so odprli svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire.“ (Matej, 2, 9-11)

MARIJA SI ZAPOMNI VSE

Kaj je Marija mislila o vsem tem?

Evangelist Luka nam pravi, da je „Marija vse te stvari ohranila zase in jih premišljevala v svojem srcu.“

Po Jezusovi smrti je Marija razmišljala o teh dogodkih v družbi učencev. Imela je večkrat priložnost govoriti in razmišljati o njih, zlasti z Lukom in z Janezom. In prav po njuni zaslugi lahko danes govorimo o Jezusovem rojstvu.

Otrok, ki se je rodil v največjem pomanjkanju, je Mariji in Jožefu prav gotovo prizadel veliko trpljenja. Seveda bi Marija raje videla, ko bi se bil Jezus rodil v njuni hiši, kjer je bilo vse pripravljeno na rojstvo. Kljub temu pa je njena vera v Boga ostala neomajna.

Kasneje, v luči Velike noči, je kajpak tudi Marija dojela, da je moral Jezus trpeti, zato da je lahko bil poveličan. Polagoma je začela bolje razumevati usodo svojega sina.

Že ob rojstvu je torej Jezus spoznal največjo revščino. Sicer pa, ali ni prišel naznanjat Vesele novice revežem? Da je res tako, nam je lepo prikazal Luka, ko poroča o obisku pastirjev, ki so bili

v tistih časih največji ubožci. Vsi „dobromisleči“ so jih zavračali, jih prezirali in jih ponavadi gledali postrani.

Jezus je prišel na svet za vse ljudi. On je Luč sveta. Ni prišel samo za Izrael, temveč za vse ljudi tega sveta. O tem nam pripoveduje Matej, ko opisuje obisk svetih Treh kraljev, modrecev z Vzhoda. „Videli smo njegovo zvezdo,“ so rekli. Jezus, Marijino Dete pomeni Upanje za vse ljudi, radost vzhajajočega sonca, ki zasije po moreči noči.

V času Jezusovega rojstva Marija zagotovo še ni vsega tako razumela. Toda zaupala je v življenje, zaupala v svojega, od Boga podarjenega otroka, zaupala je v svojo „zvezdo“.

Danes se vam je rodil Zveličar (Lk 2,11)

Svet ob Jezusovem rojstvu

Ob Jezusovem rojstvu je bil svet drugačen kot je danes. Tedaj je bil domala ves znani svet, seveda ne pa ves obljudeni svet, združen v rimskem cesarstvu. Ko je cesar Avgust izdal povelje, „naj se popiše ves svet“ (Lk 2, 1), se povelje ni nanašalo na ves obljudeni svet, temveč na vse rimsko cesarstvo, ki je obsegalo, gledano iz Rima, praktično ves tedaj znani svet. Obsegalo je vso Evropo, razen dežel severno od Donave in vzhodno od Rena, ki so jih Rimljani imeli za „deželo levov“; vso Malo Azijo, Sirijo s Palestino oziroma dežele, ki tvorijo danes Bližnji Vzhod; Egipt in severno Afriko, torej današnje Sredozemlje.

Medtem ko so v desetletjih pred Kristusom državljanske vojne in borbe za oblast hromile moč cesarstva, se je, po vzponu cesarja Avgusta na oblast (l. 31 pred Kr.), cesarstvo notranje utrdilo in se še bolj razširilo. Medtem ko so v prejšnjih desetletjih morski roparji pustošili po vsem Sredozemlju in upori podjarmljenih narodov povzročali hudo prelivanje krvi, saj je samo pontski kralj pobil 80.000 Italcev, je zadnje desetletje pred Jezusovim rojstvom zavladal mir po vsem cesarstvu. Leta 15 pred Kr. je Tiberij, Avgustov varovanec in poznejši cesar, zavzel ozemlje med Alpami

in Donavo; Agripa, Avgustov zet, pa je l. 13 pred Kr. ukrotil uporne Dalmatince in Panonce. Druz je l. 12 pred Kr. uspešno končal vojaške pohode proti Germanom; Sulpicij Kvirinij pa je istega leta premagal roparske Homonadence v Ciliciji in tako utrdil vzhodno krilo cesarstva, zaradi česar je postal pozneje cesarski namestnik v Siriji, pod čigar oblast je spadala tudi Palestina. Po teh vojaških pohodih se je začelo obdobje miru. Januarja l. 9 pred Kr. so v Rimu postavili oltar Avgustovemu miru (Ara Pacis Augustae) in ves svet je užival mir.

Ob Jezusovem rojstvu je torej vladal mir na svetu. Po vojnah, vstajah in uporih se je svet umiril, kakor da bi hotel v miru prisluhniti resnici, da se je rodil Zveličar sveta. Ta mir pa tudi simbolično kaže, da je Zveličar knez miru in da ljudem prinaša mir, ki jim ga svet ne more dati (prim. Jn 14, 27).

Svt pa ni bil samo politično enoten, temveč tudi jezikovno. Odkar je Grčija z Aleksandrom Velikim ustanovila novo svetovno državo, je grščina postala svetovni jezik. Od Evfrata do Egipta so nastajala, posebno ob bregovih velikih rek, nova mesta s tipično grško kulturo in jezik je bil nosilec te kulture tudi potem, ko je po smrti Aleksandra Velikega (332) grška država propadla.

Grščino so govorili na Bližnjem Vzhodu in Sredozemlju. Ker so jo govorili tudi negrški narodi in najširši sloji, se je močno poenostavila. To ni bila več klasična grščina, temveč splošni ali pogovorni jezik, ki ga imenujemo koine dialektos — splošno ali skupno narečje in je bilo v rabi vse od Aleksandra Velikega do konca antike, približno do l. 500 Kr., ko je nastala nova grščina.

V ta jezik je bilo, nekako 200 let pred Kristusom, morda celo 300 let, prevedeno hebrejsko Sveto pismo Stare zaveze, to je takoimenovana Septuaginta, ki velja za prvi prevod Svetega pisma v tuj jezik sploh. Prek njega je Sveto pismo prestopilo meje Palestine in svet seznanilo z božjo besedo. Če tega prevoda ne bi bilo, bi svet veliko pozneje zvedel za razodetje, kajti hebrejščina je za Evropejce težka in omejena na majhen narod, tako da je veljala za kanaansko narečje. V tej grščini

sta bili izvirno napisani tudi dve starozavezni knjigi in sicer Druga knjiga Makabejcev (2 Mkb) in Knjiga modrosti (Mdr); nekako med leti 51 in 120 po Kristusu pa vsa Nova zaveza.

V Jezusovem času je torej ves znani svet govoril en jezik, kar je zelo pripomoglo, da se je evangelij tako hitro razširil po vsem rimskem cesarstvu.

Svet je bil takrat tudi dobro povezan med seboj. Rimljani so povsod gradili tlakovane ceste, tako da se je lahko brez težav prišlo iz Rima do ustja Rena in Donave oziroma do Aten in Bospora. Ceste so bile tudi nadaljevanje vodnih poti. Tako je bil Rim prek Drača povezan z Bizancem po sloviti cesti Via Egnatia, ki je vodila tudi skoz Solun. Prek pristanišč v Ostiji in Puzzuoli pa je bil Rim povezan z Egiptom in Bližnjim Ezhodom. Številne suhozemne in vodne poti so omogočile, da se je „glas oznanjevalcev evangelija razlegal po vsej zemlji in njihove besede do skrajnih meja sveta“ (Rim 10, 18).

Svet pa je bil takrat tudi notranje urejen. Cesar je hotel imeti pregled nad premoženjskim stanjem prebivalstva, da je lahko prav ocenil moč cesarstva, zato je izvajal popisovanja. O njih pričajo ohranjeni pisni dokumenti. Sloviti Ankarski spomenik, ki so ga našli v Avgustovem templju v Ankari, glavnem mestu Turčije, omenja tri takšna popisovanja, ki so se nanašala na vse cesarstvo in sicer l. 28 in l. 8 pred Kr. ter

hem, ker je imel Davidov rod svoje ognjišče v Betlehemu. Cesarjev ukaz, „naj se popiše ves svet“ (Lk 2, 1), je bil torej povod, da je bil Jezus rojen v Betlehemu, čeprav je Jožef živel z Marijo v Nazaretu, in da se je spolnila prerokba, da bo Mesija Davidov potomec. Bog tako vodi zgodovino, da zanesljivo doseže svoj namen, čeprav se tvorci zgodovine ne zavedajo, da s svojimi ukazi omogočajo uresničenje božjega namena.

Pot iz Nazareta v Betlehem je trajala tri do štiri dni, ker sta šla najbrž peš, kakor so ljudje večinoma takrat potovali. Poglejmo, kako ju Luka pospremi tja in kako je bil Jezus rojen v Betlehemu:

14 po Kr.; iz sirskih pápirov pa razberemo, da so bila na Vzhodu popisovanja vsakih 14 let in da so se morale popisati tudi ženske od 12. leta naprej, če je šlo za osebni davek.

Tako je Kvirinij, ki je bil cesarski namestnik v Siriji, kamor je spadala tudi Palestina, izvedel popisovanje. To je bilo najbrž popisovanje, ki se je vršilo l. 8 pred Kr. po vsem rimskem cesarstvu. Ukaz je dosegel tudi Jožefa, ki je živel z Marijo v Nazaretu.

Ker so bili pa Judje zelo navezani na svoj rodni kraj, se niso popisovali tam, kjer so živeli, temveč so se šli popisat tja, odkoder je izhajal njihov rod. Rimljani so jim to dovoljevali, da jih niso v narodnem čustvovanju omejevali. Ker je bil Jožef daljni Davidov potomec, se je šel popisat v Betle-

„Tiste dni je izšel ukaz cesarja Avgusta, naj se popiše ves svet. To je bilo prvo popisovanje, ko je bil Kvirinij cesarski namestnik v Siriji. Vsi so se hodili popisovat, vsak v svoj rodni kraj. Tudi Jožef je šel iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, ker je bil iz Davidove hiše in rodbine, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, so se ji dopolnili dnevi, da bi rodila. Rodila je sina, prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanj ni bilo prostora v prenočišču. Prav v tistem kraju so pastirji prenočevali pod milim nebom in se čez noč vrstili na straži pri svoji čredi. Gospodov angel je stopil k njim in Gospodova svetloba jih

je obsijala, da so se zelo prestrašili. Angel jim je rekel: „Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod. Po tem znamenju ga boste spoznali: našli boste dete, povito v plenice in položeno v jasli.“ In v hipu je bila pri angelu množica nebeških zborov, ki je hvalila Boga in govorila:

„Slava Bogu na višavah
in na zemlji mir ljudem,
ki so mu po volji“ (Lk 2, 1-14).“

Jezusov rojstni list

Če se je šel Jožef z Marijo popisat v Betlehem, se je gotovo tam zglasil na pristojnem uradu. Rimljani so popisovanje izvajali zelo natančno. Podobno bi lahko sklepali, da je Jožef prijavil rojstvo otroka na pristojnem uradu: S tem ko mu je Gospodov angel naročil, „naj otroku da ime Jezus“ (Mt 1, 21), mu je pravzaprav izročil vse očetovske pravice in dolžnosti, čeprav ni bil Jezusov naravni oče. Jožef je gotovo vestno spolnjeval vse očetovske dolžnosti, saj je veljal pred postavo in v očeh rojakov za Jezusovega očeta (prim. Mt 13, 35 in vzp), vendar v izročilu ni nobene sledi o Jezusovem rojstnem listu; še več, niti v evangelijskih in niti kod drugod v Novi zavezi ni ohranjen datum Jezusovega rojstva. To nas ne sme presenečati, kajti takrat sploh niso bili pozorni na podatke človekovega osebnega življenja in tudi rojstva niso zabeležili,

najmanj pa do minute natančno, kakor ga razberemo iz današnjih rojstnih listov; takrat je veljala vsa pozornost osebnosti kot taki in njenim delom. Tako so prvi kristjani gotovo vedeli za letnico Jezusovega rojstva (prim. Lk 3, 23), ker pa jih je bolj prevzela Jezusova osebnost in so največ govorili o njegovem nauku in njegovih delih, je letnica rojstva vedno bolj tonila v pozabo, dokler niso nanjo povsem pozabili.

Končno pa tudi o drugih velikanih starega sveta nimamo bolj točnih podatkov. Za grškega filozofa Platona sploh ne vemo natančno, kdaj se je rodil in nekateri celo misijo, da nikoli živel ni. Rojstno leto Julija Cezarja je bilo med zgodovinarji dolgo časa sporno, o starosti cesarja Konstantina pa še danes ni med njimi nobene edinosti. Tudi za sv. Hieronima ne vemo natančno, kdaj se je rodil in kje je pravzaprav Stridon, njegov rojstni kraj. Če o teh ljudeh in drugih, ki so živeli celo stoletja po Kristusu, nimamo natančnih rojstnih podatkov, je to samo dokaz, da stari vek nanje ni bil tako pozoren, kot smo nanje danes.

Čemu potem obhajamo božič, spomin Jezusovega rojstva, 25. decembra in to do ure natančno, opolnoči?

Najprej je treba poudariti, da obhajamo božič šele od srede 4. stoletja naprej 25. decembra in da so v prvih stoletjih krščanstva obhajali spomin Jezusovega rojstva v različnih časih. Na Vzhodu so

v svojem teku doseгла sredino, je tvoja vsemogočna beseda iz nebes prišla na zemljo“ (18, 14b-15a). Res, Knjiga modrosti misli neposredno na prihod božje modrosti na zemljo, vendar ji pravi Logos — Beseda, natančno tako, kot evangelist Janez v prologu govori o prihodu Druge božje osebe na svet: „In Beseda je človek postala... (1, 14).“

Tudi Sveto pismo ima svoje rojstvo

božič dolgo obhajali 6. januarja.

Čeprav ne vemo natančno datuma Jezusovega rojstva, je praznovanje božiča 25. decembra dobro utemeljeno, najprej zato, ker so Rimljani redno določili čas za popisovanje po končanem delu na polju, tako je zima lahko resnični letni čas Jezusovega rojstva in če zima, potem pride v poštev 25. december, ker se tega dne sonce obrne (solsticij) in v severni polobli začne naraščati svetloba in se dan daljšati. Daljši dan pomeni več luči, Jezus pa je o sebi dejal, da je „luč sveta“ (Jn 8, 12; 9, 5).

Res, Jezus ni dnevna luč, vendar je njegov nauk do nevednosti in zmote, kakor luč v odnosu do teme. Datum Jezusovega rojstva ima torej simbolični, ne pa zgodovinski značaj. In če mislimo, da je bil Jezus rojen opolnoči, se sklicujemo na Knjigo modrosti, kjer o prihodu božje besede na svet beremo: „Ko je namreč globok molk objemal vse in je noč

Jezus je bil rojen tako, kakor vsak človek, čeprav je njegovo rojstvo tudi čisto nekaj drugega. Če to ne bi bilo res, božiča sploh ne bi obhajali, tako pa nam vliva neki skrivnostni čar, ki ga ne čutimo ob nobenem človeškem rojstvu. Kakor je Jezus pravi človek, čeprav je hkrati tudi nekaj drugega, tako je Sveto pismo prava knjiga, čeprav je po nastanku in vsebini čisto nekaj drugega. Sveto pismo je samo po zunanji obliki knjiga, po nastanku in vsebini pa je več kakor katerakoli druga knjiga. Bog je pri njenem nastajanju tako tesno sodeloval, da je v resnici božja knjiga, čeprav so jo napisali ljudje, kakor sploh pišejo knjige. To sodelovanje Boga pri nastajanju Svetega pisma imenujemo navdihnjenje ali inspiracija.

Ker je navdihnjenje božje delovanje na pisateljeve umske zmožnosti, „da piše to in samo to, kar Bog hoče, da napiše“, kakor je opredelil navdihnjenje papež Leon

XIII. v okrožnici Nadvse previdni Bog (EB 125), navdihnjenja kot takega sploh ne moremo spoznati. Vsako božje delovanje je skrivnost, ker je nadnaravno, kakor je Bog sam nadnaraven. Navdihnjenje spoznamo samo iz izročila. Ker je bilo judovsko ljudstvo stoletja, da, tisočletja prepričano, da je Sveto pismo od Boga in je o tem vseskozi prepričana tudi Cerkev, ga res ne moremo zanikati. Najbolj prepričljiv dokaz navdihnjenja Svetega pisma je pravzaprav čudežna ohranitev Svetega pisma skozi stoletja in tisočletja. Naprej je jasno, da so Judje imeli v tisočletni zgodovini več književnosti kakor jo obsega Sveto pi-

smo Stare zaveze. Qumranska odkritja so pokazala, da so imeli Judje zelo bogato in vsebinsko zelo raznovrstno književnost, vendar so se od nje ohranili samo drobci, medtem ko se svetopisemske knjige ohranile dobesedno, tako po vsebini kot obliki. Odgovor, zakaj se je Sveto pismo ohranilo, drugo pa ne, je preprost. Vsi so se trajno zavedali, da je Sveto pismo božja knjiga in ga zato čuvali kot zrklo svojega očesa; knjige pa, o katerih niso bili tako prepričani, so doživele usodo, kakršno sploh doživljajo knjige. Navdihnjenje je spoznatno v svojih učinkih.

Francé Rozman

Naš božični čas

Božični čas se začenja na predvečer praznika Gospodovega rojstva in traja do nedelje po prazniku Gospodovega razglasenja, to je vključno do nedelje Jezusovega krsta.

V središču božičnega časa je božič — praznik Gospodovega rojstva. Praznik nas vsako leto spominja, da nas Bog tako ljubi, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje.

Druga božja oseba sprejme po Mariji našo človeško naravo in postane pravi človek. Nevidni Bog postane viden, da ga moremo po-

slušati in posnemati. Bog postane človek zato, da bi mi živeli božje življenje. Praznik Gospodovega rojstva je vedno sodoben, saj je praznik vseh trenutkov našega življenja, ker se more vsak trenutek izvršiti božja zamenjava. Vsak dan, vsak trenutek nam Bog daje Kristusa, mi pa se moramo po Kristusu darovati Bogu.

Božično čas je kratek, a zelo bogat. Praznik Gospodovega rojstva ima osmino, ki se konča s praznikom Marije, svete božje matere (1. januarja). Med osmino je nedelja svete Družine. Drugi zelo pomemben praznik je Gospodovo razglasenje (6. januar). Pri

njem gre za razodetje Jezusovega božanstva. Najprej modrim, za tem ob krstu ob reki Jordan, nato pa še na svatbi v Kani Galilejski. S praznikom Jezusovega krsta v nedeljo po Gospodovem razglašenju se konča praznovanje njegovega skritega življenja in začelnja spomin javnega oznanjevanja in navzočnosti božjega kraljestva.

Po lepi navadi na sveti večer pokropimo in s kadolidom pokadimo domačo hišo (ali stanovanje) in vse druge prostore, ki so naša last. S tem dejanjem izpovemo, da je Bog naš Stvarnik in vzdrževalec

vsega, da morejo tudi gmotne stvari pomagati človekovemu izpopolnjevanju in služenju Bogu, da bo nastal nov svet po posebnem božjem posegu. Hkrati kličemo božje varstvo v naše vsakdanje življenje in delo.

Ponekod pokropijo in pokadijo dom ali hišo na vse tri „svete večere“: na božični večer, na večer starega leta in na predvečer Gospodovega razglašenja (Treh kraljev). Med kropljenjem in pokaditvijo prostorov lahko molimo rožni venec, pojemo božične pesmi ali pa opravimo posebno opravilo božje besede.

TUDI NOCOJ BO SVETI VEČER

Tudi nocoj bom v vele mestu zastoj iskala
tihe, zasnežene poljske poti,
tudi nocoj bodo vse ceste granitno trde,
prepolne hrupa, neona in ljudi.

Tudi nocoj bo pred menoj domača zasnežena pokrajina,
zaledeneli otok otroštva, snežni kristali spomina,
ledene sveče na jablanah bodo žarele,
ko okoli ogla bo šla in molila vsa družina.

Tudi nocoj bo lučka pred božjim hlevcem svetila,
novorojeni bo tople ročice za vse razprl,
nam vrata do tujega — lastnega srca odprl,
zvezda repatica nas bo k polnočnici vodila.

Milena Merlak

Jezusovo učlovečenje

pred dva tisoč leti in danes

„In Beseda se je učlovečila in se naselila med nami“ (Jn 1, 14). Verujemo v resnico, da se je božji Sin učlovečil in se naselil med nami. On je naš Odrešenik in učlovečeni Bog, naš brat in naš prijatelj in ima domovinsko pravico med nami.

Jezus pravi v evangeliju, da je Beseda prišla v svojo lastnino, a da je njegovi niso sprejeli (Jn 1, 11). Mi pa smo jo sprejeli in zato nam daje pravico, da postanemo božji otroci (Jn 1, 12). Še več: dal nam je obljubo in zagotovilo, da postane-

mo božji otroci kot dobri in plemeniti ljudje, ki smo ustvarjeni po božji podobi. Učlovečeni božji Sin pa je prišel, da nas kot ljudi osvobodi, odreši in spremeni v božje sinove in hčere. Bog prihaja k nam, da bi mi prišli k njemu. Bog je postal človek, da bi človek postal božji.

Kristusovo učlovečenje je najprej božje delovanje in dokaz posebne božje ljubezni. A Bog je pri tem hotel tudi človeško sodelovanje, najprej v božji materi Mariji in po njej v Kristusovi človeški naravi. V Kristusovo človeško naravo so vključene vse prvine stvarstva.

Naše cerkve in kapele, ki so bile zgrajene in so ohranjene s požrtvovalnim človeškim sodelovanjem, so hiše božje, v katerih je Bog med nami in ima sredi naših stanovanj in hiš in blokov svoje svetišče, dobesečno svojo domovinsko pravico med nami. Stavbe iz gradbenega materiala so postale hiše molitve, hiše srečanja med Bogom in ljudmi in ljudi med seboj, božjega in človeškega miru in čim polnejšega človeškega in božjega življenja. Oltar predstavlja Jezusa in mizo, s katere se nam deli kruh življenja. V svetiščih in na oltarjih se dogaja zamenjava, ki je nadaljevanje Kristusovega

učlovečenja: Kristus se je učlovečil, da bi mi spoznali v njem Boga za ljudi in Boga z ljudmi in da bi ljudje postajali vedno bolj človeški, vedno bolj osvobojeni, odrešeni in spremenjeni, vedno bolj božji.

Kakor učlovečenje božjega Sina ni cilj, tudi naše cerkve niso cilj, ampak razodetje Boga in človeka, sredstvo, znamenje in klic, da bi gradili živo Cerkev Kristusovega učlovečenja. Bog išče žive ljudi, družine in občestvo župnije ter skupine, ki bi vedno bolj postajali svetišče, kjer bi se Kristus učlovečil in se naselil med nami. Cerkev je simbol in vabilo, da se Bog želi učlovečiti v ljudeh.

Cerkve je tudi klic, da bi si ljudje, ki prihajajo vanjo, resno in z vsemi močmi prizadevali, da bi v

sebi doživeli in uresničili Kristusovo učlovečenje, sprejeli Kristusa kot luč in življenje in mu dali domovinsko pravico v sebi, da se naseli v njihovem življenju, v njihovem mišljenju in v njihovih srcih. Če bodo odrešeni in osvobojeni Bogu dali sebe na voljo kot svetišče, bodo od njega prejeli dar in zagotovilo, da postanejo božji otroci.

Učlovečeni božji Sin ni vsiljiv. Ko se je učlovečil, se je skrival med ljudi, postal je eden od njih, v vsem enak ljudem, razen v grehu. Nevsiljiv in skrit je še danes med nami. Treba ga je iskati, se zanj odločiti in ga iz svobodnega prepričanja sprejeti v svoje življenje. A kdor ga najde in ga sprejme, temu se Kristus razodene in mu govori, mu daje svoje božje življenje, ga osrečuje, bogati in osvobaja, mu daje svoje odrešenje in ga spreminja ne le v boljšega, plemenitejšega človeka, ampak v božjega otroka.

Naše cerkve naj bodo res kraj srečevanja človeka z Bogom in Boga s človekom, kraj, kjer se je Bog naselil in ostal med nami, da bi mi prihajali k njemu in on z nami odhajal v naše vsakdanje življenje.

Vedno znova izpovedujmo vero v skrivnost Kristusovega učlovečenja, našega odrešenja in božjega življenja ter bodimo priče božje navzočnosti in božjega delovanja med nami.

Alojzij Šuštar, nadškof

Praznik upanja

Od vseh strani je zazvonilo, od vzhoda in od zahoda; od neizmernega neba so lile božične pesmi, vrele so iz zimske zemlje.

To je bil dan, ko se je rodil Človek, in vsa srca so se odpirala njemu v hvalo in ljubezen, vsa srca so zahrepenela k njemu.

Napotila so se k njemu tisočera užaljena, ranjena srca. Vsi ubogi, zaničevani, zavrženi so se napotili, brezkončna procesija je bila. Vsi tisti, ki jih je bilo življenje s trdo pestjo, so odprli trudne oči in so vzdignili ranjene ude, šli so in so mu nesli srca naproti. Križani Človek je sprejemal vse, na nikogar ni pozabil, ki se mu je približal, vsem je delil dragocene darove. In bili so mu hvaležni in so zaupali vanj. Dar, ki jim ga je bil podelil, je bil vreden več nego vsa oskrunjena bogastva, ki jih prodaja oskrunjeno življenje za oskrunjena srca. Kogar se je dotaknila njegova usmiljena roka, kogar je blagoslovil njegov pogled, tisti je izpregledal, padlo mu je breme raz ramena, lahke in poskočne so bile njegove noge. Večni Človek mu je podelil večnost. Kadar so skeleli udarci življenja, je romalo srce k njemu, v deželo utolaženega upanja, pozabljenega trpljenja.

Zazvonili so božični zvonovi od vzhoda in od zahoda in vsepovsod so se dramili ranjeni in zavrženi in so vstajali. Trpljenje je praznovalo veliki praznik upanja in zmagoslavja; utolaženi so bili, ki so izpregledali, da vodi

čez Kalvarijo cesta v veselo večnost. Ponosni so bili in so gledali zmagonosno, ki so vedeli, da so v njem in del njegov, zato ker so bičani in s trnjem kronani.

Tako so praznovali praznik, ko je nastopil Človek svojo zmagoslavno pot. Ni ga bilo tisto noč ubogega srca, ki bi veselo ne vztrepetalo; komaj je razumelo radost, ki je kipela do vrha; komaj se je zavedal zaničevani in zavrženi in bilo mu je kakor v sanjah, ko je slišal tolažilne besede n ko je začutil usmiljeno roko na razgubanem čelu, na ramah, ranjenih od bremena.

Polna solz, krvi in gnusobe je sopropla zemlja tam doli, v temi; ali glej, tisto noč je vzplamtelo tisočero in tisočero luči, vzdigali so se brezštevilni plameni, tresli so se in so hrepeneli gor...

Ivan Cankar

Človek

Bil je človek, ki mu je Bog vdihnili ustvarjalno iskro. Veselje in bolečino mu je položil v srce, rokam pa podaril spretnost rezljajna. Začudenje preprostega, dobrega otroka je počivalo v duši tega človeka; les, ki sta se ga dotaknila njegov nož in njegovo dleto, je oživel in zadobil človeško podobo.

Ko se mu je bližal osemnajsti božič, je rekel človek — umetnik: „Kakšno je bilo to božje Dete, ki se je rodilo v sveti noči?“ Dolgo je premišljal in cele noči prebedel nad razlago božičnega evangelija ter nad starimi legendami in pesmimi. Potem je vzel kos belega lipovega lesa, lesa najdobrohotnejšega med drevesi, mehkega kot materina roka. Potem je segel v globino duše, zajel iz nje vse svoje otroštvo in ljubezen ter začel rezljati sveto Dete. To ni bilo Dete, povito v plenice, in roke mu niso bile prekrížane na prsih, kot bi varovale zaklad. Ni še čas, da bi mu bile roke zvezane in niso še vseh pritegnile nase. Širiti jih mora — vsem v pozdrav, vsem v objem. Veselje neba in zemlje mora žareti z nasmeha njegovega obraza, veselje, čigar odmev ga bila angelska pesem tisto betlehemske noči...

Človek je rezljal in rezljal: telo, roke, obrazek. Kot dober kruh je bila lipovina, iz katere se je obli-

koval ljubi novorojeni Odrašenik. — Medtem pa je prek zasneženih poljan tiho prihajal božič, prav tiho, v upanju adventa, in počasi legal v človeška srca ter jih prerajal. Kot snežinka je bil rahel nasmeh Otroka — skoraj bi mu vztrepetalo telo kot svet v glasu svetonočnih zvonov.

Toda ko je že dolblo dleto zadnje zareze, se je človek zdrznil. Nenadoma se je zavedel, da mu je čas kanil v srce novo kapljo Razuma, ki je zalila otroško podobo. „Ali je to Bog? Kje je odsvit kraljestva božjega v tem otroku? Kje veličastnost, kateri so se poklonili sveti Trije kralji? To je le ubog, čeprav lep človeški otrok, brez sija slave, brez zmagojavja in resnosti velikega poslanstva.

Roke so omahnile človeku in nož mu je padel iz njih. Smeh mu je zginil z obraza in obšla ga je težka vznemirjenost. Spet je skrnil glavo v dlani in slonel nad debelimi knjigami. In ko se mu je spet zganilo dleto v rokah, ni ustvarilo več nebogljenega Otroka, ki hoče objeti ves svet, temveč Gospoda nebes in zemlje, ki sedi v kraljevem oblačilu na prestolu in z desnico blagoslovlja, a tako, da skoraj nisi vedel, če ni v tej kretnji tudi pretnja. Bog se je razodel v slavi in modri ljudje so upognili kolena pred njim.

Toda človek ni dokončal Sina kraljevega... Dolga leta se je sklanjal nad njim in, ko je čas minil — glej, je šlo življenje čezenj s svojimi bridkostmi. Kje je bil zdaj betlehemski Otrok? Spet

se je sklonil umetnik nad kos lipovine, potem ko je dolge noči preždel v molitvi in premišljevanju. Rezljal je novega Jezusa. Tudi ta Jezus je bil gol in je širil roke — toda te roke niso bile več mehke, otroške, temveč polne nategnjenih žil in kit; dlani so bile prebodene z žebli in prebodena so bila stopala in srčna stran. Ob tem Jezusu ni več bdela materina sreča, temveč v bolečini ranjeno srce; niso se mu več klanjali modri... Ali res pridejo v našem življenju trenutki, ko nas Betlehem nič več ne potolaži, temveč nas bodri le bridka daritev Golgote? Dokler končno ne kriknemo isti strašni „Moj Bog, zakaj si me zapustil?“

In človek je kriknil in izpustil dleto. Spet je sklonil obraz in padel na kolena. „Nisem vreden, Gospod...“, je ponavljal in na ušesa mu je udarjala grozotna pesem konca vsega, za kar se trudimo, kar ljubimo, kar nas veže na svet. — Kralj neskončne veličasti nekje nad ruševinami minljivega. Silen zamah svetih rok. Meč, ki izhaja iz ust ob glasu tromb. Sodil je in obsodil. Ni več odrešujoče žrtve, ne usmiljenega odpuščanja. Končano! „Zatajili ste me in jaz sem vas zatajil pred svojim Očetom...“

Človek si je v bolečini do krvi pregrizel ustnice. Ali res ni rešitve? Tema vlada nad zmedo sveta, vse luči so ugasnile, mostovi nad prepadi so se sesuli, ruši se vse, kar je zgradila naša bahava nečimrnost...

Bridek pot je stal na čelu umetniku — bil je le eden od mnogih ljudi! — in noč ga je obdajala. Tri Jezusove podobe so ležale pred njim: Dete, Gospod, Križani — namesto četrte je ležal le kos lesa, ki ga še ni ranilo dleto...

Obup je kralj sveta! Ni več rešitve?...

„Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje...“

Od kod ta glas? Sredi strahotne teme brezupja?

Človek se je zdrznil, kakor bi šla dobra roka preko čela. Daven spomin... zvoni... skozi sneg... zvoni... led se prebija... Tudi v duši... zvoni, zvoni, zvoni!

Moj Bog — sveta noč!

Otroštvo! Sveti večer z rožnim vencem pred jaslicami in polnočnico, oče in mati...

— — —

Praznik otroštva božjega!

S trudno roko je segel človek po podobi betlehemskega Deteta. Roke so sprožene v objem, nasmeh na obrazu. Kje je Sodnik? Otrok obljube! Rešitev! Poveličanje! Veselje!

Zakaj segaš v globine neznanega in nisi zvest svoji otroški podobi? Ali ni pisano: „Če pa ne boste kakor otroci...“ Zakaj iščeš jezo, ki si našel ljubezen...

Otrok se smehlja, človek pada pred njim na kolena kakor zadnji betlehemskega pastirjev... Majhen in dober, ves izročeni milosti...

Sveta noč je.

Kako jo je čakal

Šestega majnika 1945.

Ljubljana se je zbudila v lepo sončno nedeljo. V zraku je pomlad, okrog nas poka popje po vejah divjih kostanjev, ki raste v stožasta razcvetja svežih cvetov.

Kamorkoli seže pogled, povsod sami begunci. Z nabasanimi nahrbtniki omahujejo po Celovski cesti. Mešajo se med avtomobile, med živinske vprege, ki komaj vlečejo naložene vozove. Kdo ve, odkod iz Dolenjske so brezdomci,

ki so zbežali iz svojih domov, pustili tam ljubezen, živino in polja in cvetoče travnike. Trudni koraki tolčejo po kamniti cesti. Naprej! Naprej — kričijo med vozovi, ob avtih, pešačijo ob podpori dobrotnih palic, porivajo naložena kolesa. Otovorjene zanaša negotovi korak... Kam? Kam? — se vse sprašuje. Kam? — bi radi vedeli tisti, ki jim je prosti korak še edino upanje na rešitev. Kam? — zijajo vanje sovražne oči z obeh strani ceste. Nerazumljivo se jim zdi, da ljudje bežijo...

Nerazumljivo? Res, oni se ne premaknejo! Čakajo novih dni, ki jim obetajo mir in srečo. Svet se ruši... Iz ruševin pa bo zrastle obljubljeni svoboda le za tiste, ki so jim bili na slepo predani. Komu? Tistim, ki prinašajo svoj mir in svojo svobodo. Zato je čisto prav, da se tisti, ki ne verjamejo v obljube takim osvoboditeljem, trdno oklenejo popotne palice in čim prej zginejo. Kam? — Nekam v prostrani svet, kjer bo sonce svobode grelo vsem enako.

Pred Delavskim domom je bilo slovo. Profesor Matej je svojo ženo Nado držal za roki. Zrl ji je v oči. Toliko ji je hotel povedati, pa je v tem trenutku na vse pozabil. Ni našel besede, lepe, tople in pomembne, s katero bi ji bil segel do srca.

Vojna je bila pred koncem. Težko je umeval, da mora nekam proč, saj je vendar goreče čakal trenutka, ko bo krik svobode spet zadonel v pričakujočih srcih! Reka bežečih kmečkih ljudi na cesti ne sprašuje, zakaj proč. Oni dobro vedo, zakaj bežijo: niso si pustili vzeti in uničiti, kar so stoletja sejali in branili dedje in pradedje v srcih in dušah in kar je bilo spoznano za dobro, pošteno in sveto.

„Saj se boste kmalu vrnili!“ mu je šepnila Nada. „Toliko, da se pač odstranite, dokler prvi najbolj vroči dnevi ne bodo mimo...“

„Tako tudi jaz mislim! Če bi pa le bilo čakanje predolgo, boš prišla za mano. Nekje se bova za gotovo našla! Ni meje, ki bi zadržala ljubezen!“

Objela sta se in topel poljub je ostal kot pečat na njunih ustih.

Prisedel je v vozilo, ki se je brž pomešalo med natrpano cesto in brž izginilo iščočim Nadinim očem. Ostala je sama.

Tudi Matej je v tem trenutku osamel: znašel se je v vrtincu sile, ki ga je gnala proč od vsega, kar je zanj doslej pomenilo ljubezen in srečo.

— — —

Vroče poletje je obviselo nad senigalskim mestom, ki se je le počasi obnavljalo od vojnih ran in razdejanj. Ni mu bilo prizaneseno, čeprav je kazalo že na zunaj le svoj prijazni letoviški obraz. Najdalje se je najvidnejši ostanek vojnih dni razkazoval na prelepi

peščeni obali zunaj mesta: mala nemška žepna podmornica je žalostno končala pol v morju, pol naslonjena na obalo. Tja so jo hodili občudovat, čeprav so jo že razdejale človeške roke in pobrale z nje in iz trupa, kar je le bilo možno odnesti kot vojni plen. Ostala je podobna hroščevemu oklepu, ki so ga izdoblili sovražniki. Kljub temu pa je še kot zanimiva vojna relikvija privlačevala obilo radovednih oči prvih povojnih letoviščarjev.

Malo proč je bila nekdanja predvojna laška kolonija za mladino. Zdaj je bilo slovensko begunsko naselje.

Profesor Matej se je z vso gorečnostjo oklenil dela v šoli. Mnogo študentov je bilo v naselju. Tem je bilo treba mnogokaj povedati, da so lažje razumeli veliko spremembo, ki je nastala okrog njih. Čez noč so se znašli na tuji zemlji, ko bi tega ne bili niti malo pričakovali. Nihče ni imel resne besede za jutrišnji dan. Vse je bilo v negotovosti. Káka bo njihova bodočnost? Kam bodo vodile poti?

Misel, da bi se kmalu mogli vrniti v domovino, je že davno opustil. Mnogo vesti je prišlo od tam: nobena resna in trdna, da bi mogli misliti na kak povratek. Pod senco laških borov pa tudi ne bodo mogli vedno ostati. Zato so se jim začeli skrivoma vrvati v misli načrti za odhod v svet. Vsak dan pogosteje, vedno močneje. Nekje v svetu si bodo morali najti

nov prostor...

Svoji Nadici je sporočil te misli in ji svetoval, da bi bilo primerno, če bi mogla priti za njim. Oba skupaj bosta šla, kamor bo kazala pot!

Jesenski veter je pometal z odmrlim listjem po zemlji, ko je profesorja Mateja razveselilo drobno pisanje od Nade. Na drobnem zganjenem lističu je bilo napisano: „Mogoče se boš začudil, da se je Nada končno le odločila za obisk k Matejevim. Računa, da bo to storila še pred božičem...“

Teh malo besed mu je povedalo dovolj. Nada pride za Matejem! In potem za gotovo ne bo šla več od njega.

Tisto popoldne ni šel v šolske učilnice. Bil je presrečen ob prejeti novici. Zavil je po peščeni obali ob morju, polglasno prepeval vesele melodije in samo mislil na Nado in na njen prihod.

Čim hitreje se je bližal božični čas, tem močneje je profesor Matej mislil na svojo Nado. Zvečer so se mu trudne oči zapirale v zadnjih sladkih srečanjih z njo. Jutranja prva misel je bila že spet ona. Kolikokrat si je že zagotavljal, da je kar brez večjih težav preživeljal te mesece brez nje. Motil se je. Njegova ljubezen do nje je bila živa, trdna, neomajna, kakor prav tisti dan, ko sta si jo za trdno obljubila za vse življenje. Ni dvomil o njej; le sebe je večkrat pretehtaval, ali je še ostal tisti Matej, ki ji je zatrjeval, da se ne bo spremenil, tudi če bi ju prisilno ločil čas?

Vedel je, da je tudi žena srečna, ker čuti, da jo nekdo pričakuje. Svojo pot k njemu je urejala iz neomajne ljubezni do njega. Tudi v njem je rasla vedno močnejša tista ljubezen, ki je dozdej ni imel komu izkazovati. Vsa bo njena in on bo imel ob sebi osebo, ki ji bo lahko vse povedal in ji mogel vse zaupati. Pričakuje jo, ker jo ljubi. Oba bosta kakor ena oseba. Hrepenel je po njej, dasi se je rahlo bal, da se njegova ljubezen ne bi v premočnem in predolgem pričakovanju utrudila ali cmahovala. On bi jo rad dočakal v veliki sreči zopetnega snidenja.

Svojo hvaležnost je daroval Gospodu: edino, kar mu je ostalo. Z njo bo plačeval svojo rešitev in utrjal pričakovanje, ki mu ga je dal.

Kaka neizmerna sreča je pričakovanje zvestega človeka!

— — —

Čez dva dni bo sveti večer. Ves svet bo odet s svetostjo. Ljubezen in mir bo prinesel ljudem, ki ga povsod iščejo in so njihova srca lačna po njem.

Profesor Matej je zaklenil svoje pričakovanje globoko v srce. Zakaj bi ga komu razodeval, saj je vendar ta največja sreča, ki jo čaka, samo njegova in ženina. Sploh se ne ozre na svet okrog sebe: vse misli so zbrane le okrog žene. Šteje le še ure, ki ga ločijo od toliko pričakovanega snidenja.

Vse je pripravil za njun skupni božični večer: kupček zelenega mahu čaka na mizici, leseni zložljivi hlevček je izrezljal iz vej hrastovega lesa, z okenčkom v ozadju in jaslami za živino. Pred hlevček bo postavil okrogel vodnjak na vedro. Namesto drevesčka je nad posteljo v kotu zataknil nekaj zelenih cipresnih vejic. Iznad njih plava angel z razprtimi rokami na zemljo. Na vejice bo ženina roka obesila na dolgih nitih kar naravne orehe, z vrha pa šop zlato bleščečih niti, ki se bodo razsule nad skorjasto streho hlevčka.

V ozkih jasliah se bo smehljal Kralj sveta...

To bodo sicer revne jaslice, kakor so bile tiste v času Jezusovega rojstva, v njih bo pa iskrena ljubezen, objemajoča tudi dva človeka, ki čakata drug na drugega.

Nada je vedno z veseljem pripravila tudi kako presenečenje. Za godove ali druge praznike se je njena iznajdljivost vedno izkazala. S čim vse ga je presenetila za božič, ki sta ga prvič praznovala skupaj! Koliko ljubezni je bilo v njem! Letos bo preprostejši, revnejši. Begunski, kakor ga bodo preživljali stotisoči beguncev po svetu. Pa vendar srečni z velikim upanjem v srcu.

Tisti zadnji popoldan ga je vznemiril. Skoraj se je zvečerilo. Svinčeno sivi zimski mrak se je spuščal na obalo Jadrana, gibanje morja se je umirjalo, pogovor valov je postal tajinstven...

Mir je legel na slovensko begunsko naselje. Luči so se prižigale, da bi bilo svetleje tudi v dušah ljudi. Rahla sapica je raznašala kadilo svetega večera nad umirjenimi bivališči.

Žene ni bilo... Kot izvotleni kamen mu je legel v dušo in ga težil.

Profesor Matej je čutil, da mu bo to noč odločeno prebiti brez spanja. Toliko žalosti, negotovosti, skrbi in nemira! Tudi svete pesmi polnočnice, ki so tolikim povrnile dušni mir, ga niso pomirile.

Sedel je, da napiše ženi pismo. Nekomu je pač moral potožiti svojo bolečino.

Preljuba moja Nada!

Mogoče si težko predstavljaš, kako sem Te čakal! Ta božič je bil zame eno samo sladko pričakovanje, ki pa se je sprevrгло v

grenko razočaranje in bolečino. Kako sem Te čakal, moja najdražja! Teško bi Ti povedal z besedo.

Ves zadnji teden sem prisluškoval ropotu vlakov, ki so hiteli mimo naših bivališč. Spremljal sem bitje koles in slutil v njem Tvoje korake. V vlažni tišini jutra so me budila in z večernim pozdravom so se poslavljala od mene, prihajajoč iz severa, kjer si tudi Ti. Vsak vlak je prinašal toplo upanje in žalost ga je ohladila, ko je odbrzel mimo.

Nocoj nisem vzdržal: k večernemu vlaku sem odšel na postajo, da bi Te tam počakal. Mrzel veter se je pripodil naravnost s severa, ljudje so se zavijali pred njim, meni pa je bilo vroče kakor ob vsaki misli nate. Ko je zadnji vlak že odbrzel naprej, sem še dolgo strmel v ledeni blišč tračnic, kakor da ne morem verjeti v dokončno obsodbo samote.

„Mraz je nocoj! Srečen božič, prijatelj!“ mi je voščil uradnik na postaji in se hitro potegnil v pisarno. Na vsej dolgi postaji sem ostal sam.

Poln negotovosti sem nato korračil po obmorski stezi nazaj. Kaj se Ti je zgodilo? Zakaj Te ni? Te mar niso prijeli na prehodu čez mejo? Je kaj narobe, da ne moreš na pot? Si se izgubila? Te misli sem razglabljal na mrzlem povratku. Čakanje, razmišljanje in prazna pot me je utrudila.

Kako sem Te čakal?

Hlevček sem našel prazen, ka-

kor sem ga pustil. Kje naj spi Detece, če mu niti jaslice nisva pripravila?

Zvon je klical k polnočnici. Iz kapele se je čula božična pesem. Šel sem, da ne bi tako silno občutil samote ob postelji in mizici.

Po povratku sem postavil hlevček, vanj jaslice in v jaslice položil Ježuščka. Seveda, Ježuščka! Zdaj je že bil rojen, kajti polnoč je bila že davno mimo... Še lučko sem prižgal, da se bova bolj videla!

Kakó si sam, Ježušček, sem mu šepetal. Še mamice nimam, da bi ti jo dal. Oprosti mi! Nocoj sem res reven.

Pa se mi je zdel kar zadovoljen in nasmejan. Mogoče pač zato, ker sva bila čisto sama...

Veš, kaj sem storil potem? Sklonil sem se čisto blizu k njemu in sva se pomenkovala. O čem vse!

Nato sem legel kakor vsako noč. Ježuščka pa sem prosil za mir svete roči.

Teško mi boš verjela, da me je zbudil šele jutranji vlak, ki je vozil srečo drugim, mimo mene.

Tako sem si mislil v tistem zgodnjem božičnem jutru. In mir se je vrnil spet k meni.

Te besede so le zate. V njih je tudi poljub in srečen pozdrav! Tvoj čakajoči Matej.

— — —

Nekega dne bo prav gotovo prišla. Velika ljubezen ni gluha. Vedno ujame klice tistega, ki jo čaka!

Na že zgrajenem v višino!

Mladim se hoče novosti, drugačnosti in napredovanja.

Mladi sprejemajo, kar že je; ni časa spraševati se, zakaj je tako in kakšno ceno je bilo treba plačati. Učiti se zgodovine je za marsikaterega dolgočasno, pa nič donosno. Potrebno je le načrtovanje in zbiranje sredstev za doseg uspehov. Spreminjati je treba stanje, ki ni pogodu, ki ni mikavno, ki naj bi bilo zastarelo in neuporabno. Mladostno navdušenje tudi sprejema za dobro marsikaj, kar skriva želo neprijateljskih rok in namenov. Dandanes se mladim napiva v barvah, zvokih, lučih in v igri. Vse je možno doseči z igro, v igravosti in s prekanjenostjo. Verjeti v obljube je päč lažje kot z lastnim naporom spreminjati „obličje zemlje“.

Podvržena tej mladostni naravi in današnjim razmeram mora naša mladina iskati poti. Iskati mora sama zase, iskati skupno, iskati mora zanjo tudi naša skupnost. Zato je med nami vzrasla zamisel katoliškega shoda, snidenja vseh; tistih, ki gledajo na prehojeno pot, pa onih, ki jo nastopajo. Katoliški shod Slovencev v Argentini naj bi bil tudi srečanje generacij, starejših z mladimi, mladih s starejšimi.

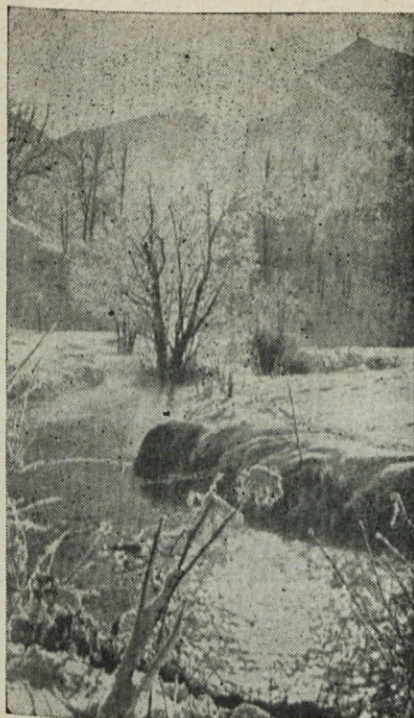
Za rast: 4. božja zapoved

Edina božja zapoved, ki napo-

ve tudi nagrado, je četrta. Obljublja blagoslov v zemeljskem življenju, ne le v onstranstvu. Organizacijske teorije bi jo morale vključiti med pravila uspešnikov. Ta zapoved ne velja samo za razmerje otrok do staršev, temveč tudi za spoštovanje, ki ga človeški rod dolguje svojim prednikom, tako da jih pušča k besedi po zgodovini in tradiciji, da se hoče iz njih učiti in preteklost tudi ljubiti, v kolikor je ta nosilka in prevodnik dobrote in vrednot. Tudi naša mladina naj v katoliškem shodu najde pravi način vcepitve na „očetov rod“, da jo bo spremljal blagoslov četrte zapovedi. Pomlajanje mladinskih organizacij, ne zavrnitev; ojačenje temeljev, ne opustitev; spoštovanje zamisli ustanoviteljev ob upoštevanju novih potreb in novega poslanstva. Spoštovati izkušnje, povpraševati po njih, da se nobena „stara“ močdrnost malomarno ne poizgubi. Gradbenik povpraša najprej, kako so bili postavljeni temelji, kadar mu dajo nalogo, naj zida kvišku. Zakoni naravnega reda se morajo upoštevati tudi v duhovnem svetu.

Pod svojo zastavo

Sosedova učenost ne more odtehtati domače hiše. Sosedove pri-delke spoznamo šele ob času žet-

ve, domačih pa se drži znoj, skrbi, negodnosti, slaba vremena in neskončna vrsta priprav. Zato so domači uspehi vedno malo zmanjšani, sosedovi pa so popolni, odlični.

Katoliška gibanja, zrasla na drugih tleh, naj bi bila izredna, slovenske izkušnje pa manj vredne.

Pod slovensko zastavo nas ne bo nihče drug zbiral, če se ne bomo sami. Ob papeževem obisku je naša mladina to dokazala. Naša katoliška gibanja se morajo uvrščati v vesoljno Cerkev prek svo-

je Cerkve. Le tako bo naša mladina rasla v duhu odgovornosti in samozavesti. Ob katoliškem shodu naj se mladina pomeni, kako bo rasla pod svojo slovensko zastavo.

Enega srca

Kjer ne bo srca, ne bo rasti. Kjer ne bo srca za eno skupnost, ne bo skupne rasti. Kadar srca ne bodo bila za našo stvar, temveč le za mojo in za tvojo, bo tudi moje in tvoje začelo hirati in počasi umirati. Ljubezen mora biti enako močna za mladino v Buenos Airesu kot za mendoško ali za tisto v Bariločah. Ko bo naše srce čutilo s potrebami vse mladine, bomo zmožni bolje delati na lastnem področju, pa pravilneje, ker bodo nameni širši, višji, obsežnejši. Najvišji vrh je vsa slovenska mladina, ta pa počiva in temelji na pobočjih mladine krajevnih domov in drugih skupnosti. Imeti celo srce za vso mladino je namen vzgoje naših organizacij. Organizacije so v službi te celotne mladine. Če izgubimo ta veliki namen, bomo začeli rasti navzdol. Katoliški shod naj nam tudi tod osvetli pot.

Mladinska vprašanja se v katoliškem shodu stapljajo v velika vprašanja slovenstva in katolištva, saj je katoliški shod gledanje obzorij, ki naj jih mladina doseže. Šele takrat bo naš shod končan.

Milan Magister

Poslanstvo žene v današnjem svetu

Morda še nikdar doslej v zgodovini človeštva ni bil prisoten v toliki meri potenciran egoizem, po drugi strani pa potencirana zavist kakor prav v današnjem času. Izražata se v dveh geslih, katerih pa nihče ne upa javno priporočati ali braniti, pa sta vendar pod površino vsega dogajanja.

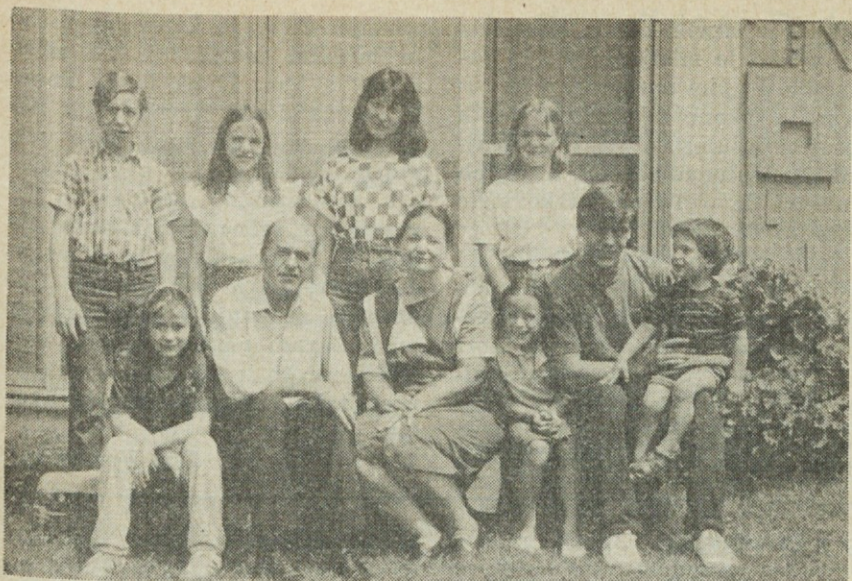
Prisotni sta v materialističnem porabniškem svetu, in sicer na področju „biti“: „Ti umri, da bom jaz živel“, na področju „imeti“ pa: „Česar jaz nimam (nočem ali ne morem imeti), tudi ti ne imej.“

Potenciran egoizem se izraža v vsakdanjem življenju v pohlepnosti in vsestranskem izživljanju na račun slabotnih in tistih, ki se ne morejo braniti (splav, evtanazija), v mednarodni politiki pa v nevtraliziranju narodov, ki bi lahko postali tekmeči v bodočnosti. Potencirana zavist povzroča mržnjo do vseh, ki so bolj bogati, razviti, bolj poštene, kakorkoli boljši. Vodi v nivelizacijo navzdol: bodimo vsi revni, vsi tepci, vsi lumpi. Ne skrbi jih, da bi sami pretrpeli veliko škodo, da le še drugi trpijo.

Miselnost, ki izhaja iz teh dveh gesel, se udejanja v vedno večji sovražnosti med ljudmi in narodi ter povzroča, da ugaša veselje do življenja v „civiliziranem“ svetu (samomor, alkoholizem, beg v omamo drog in spolnosti) in vodi v kolektivni samomor.

Eden od vidnih izrazov te miselnosti, prevedene v življenje, je upad rojstev, in s tem so najgloblje prizadeti maloštevilni narodi, med katerimi je prav slovenski narod. Tako daleč je prišel upad natalitete, da so zaskrbljeni vsi, ki se čutijo odgovorne za prihodnost naroda, verni kakor neverni. Nismo ogroženi le od zunanjih sovražnikov, najnevarnejši sovražniki naroda smo mi sami, tako neodgovorni posamezniki (recimo mladina, ki se noče poročiti) kakor družine, ki se iz udobja branijo otrok.

Še nikoli v zgodovini človeštva ni bilo (vsaj v zahodnem svetu) toliko udobnosti in možnosti vsem na razpolago kakor danes. Prav sedaj bi pričakovali več življenjskega optimizma, po logiki več veselja do življenja, ki bi se izražalo v večjem številu otrok v družinah. Pa je prav nasprotno. V tem obdobju „debelih krav“ se je človek izpridil in zato zdaj gornja logika ne velja. Tudi ne veljajo argumenti, ki jih berem v sedanjem slovenskem matičnem tisku, da v dobi pomanjkanja in slabih perspektiv za bodočnost ni mesta za družine s številnimi otroki. Prav ko je človek v težavah, ko je izzvan, se šele zavé svojih možnosti; in ko je primoran, lahko vzdrži neverjetno veliko, le da vrednote, ki ga drže pokonci, sprejme zavestno, svobodno, s pre-

Družina arh. Jureta Vombergarja iz buenosaireskega predmestja Haeda. Od leve, prva vrsta: Veronika, arh. Jure, ga. Metka roj. Debeljak, Pavlinka, Marko s Tomažem; 2. vrsta: Ivan, Lučka, Andrejka in Mojca.

pričanjem. Tako bo ravnanje v nasprotju z javnim mnenjem vzeto in nošeno s ponosom in dvignjeno glavo in ne z godrnjanjem, pritoževanjem in nesrečnim počutjem.

V današnjih razmerah so dekleta in žene še posebej poklicane, da v svetu znova obudijo veselje do življenja in to dejansko morejo storiti, da vplivajo na svoje okolje, moške, zaročence, zahtevajo zase enakopravnost pa tudi dostojanstvo, ki jim pripada. Reklo „cherchez la femme“ velja tudi danes. V navalu spolne revolucije je še prav posebno prizadeta žena, kajti ločitev spolnosti

od ljubezni in materinstva seže globoko v bistvo njene narave.

Materinstvo, telesno in duhovno, je in bo najvišji poklic žene, vzvišen poklic, ki se ne more primerjati z nobenim doktorskim naslovom in družbenim delovanjem. Noben drug poklic tega ne more nadomestiti, noben drug ne more nadomestiti žene, matere pri rojevanju in pri vzgoji otrok. Pri vseh drugih aktivnostih in službah jo moški lahko nadomesti. Da bi le prišlo to dejstvo v zavest vsake žene!

Precej je med Slovenci duhovnih poklicev, zelo malo pa zakoncev, ki bi bili pripravljeni spre-

jeti večje število otrok. Razmerno veliko je misijonarjev, ki pomagajo drugim narodom, a za čuda malo zakoncev je pripravljenih sprejeti poslanstvo večati življenjsko silo lastnega naroda. Zakaj ob ljubezni do oddaljenih tako malo ljubezni do najbližjih?

Žene morejo preprečiti zlo, ki izvira iz egoizma in zavisti, morejo spremeniti tudi javno mnenje, izobražene žene, matere, mor-da predvsem tiste z univerzitetnimi študiji so poklicane, da v današnjih časih sprejmejo več otrok kakor skuša to diktirati javno

mnenje. Žene, le katero poklicno in moralno zadoščenje se more meriti s tem, ki ga lahko imate le vé, da daste slovenskemu narodu in božjemu kraljestvu pet, sedem, devet (zakaj ne?) pošteni, izobraženih, vsestransko vzgojenih in srčno dobrih oseb? So primeri in zgledi, da **to je mogoče!** Potrebno je več korajže, ljubezni in zaupanja v božjo previdnost. Zaradi pogumnih smo preživeli, v njih je upanje na prihodnost, tako pravijo slovenski škojfe.

Jure Vombergar

O NAS PIŠEJO

Drago Jančar, Slovenski eksil, Nova revija, št. 57, Ljubljana, 1987

...Še manj vemo o argentinski slovenski skupnosti, tisti, ki je odšla v svojo diasporo skozi stebre Ljubelja v letu 1945. Ne vem, ali gre za naključje ali za zavestno odločitev, vsekakor pa vidim v dejstvu, da sta se obe najštevilnejši slovenski politični emigraciji znašli v isti deželi, svojevrstno ironijo zgodovine ali usode. Prva emigracija je bežala iz Primorske pred fašističnim preganjanjem po prvi vojni, druga pa po drugi vojni pred komunizmom. Zelo pomenljivo je, da je prav ta, druga, politična emigracija med vsemi slovenskimi ljudmi, ki so se znašli na tujem, ohranila svoje slovenstvo v najbolj profilirani obliki. Ohranili so jezik, kulturo, tradicijo, v svoje izgnanstvo so ponesli vero, narodno zavest, politično prepričanje in vse to tudi obdržali...

Ko bo objektivni raziskovalec ne-

koč v prihodnosti pisal zgodovino slovenskega eksila, se bo moral temeljito ukvarjati z nenavadnim pojavom: s slovensko argentinsko enklavo. S tistimi petnajstimi tisoči, ki so odšli leta petinštirideset iz Koroške. Ugotovil bo, da jih je bilo štirideset let pozneje še zmeraj isto število ali le neznatno manj, zakaj tudi njihovi otroci so vsi govorili slovensko in se čutili Slovence... Samoslovenstvo se je tam izkazalo za mogoč in čvrst temelj obstoja neke človeške skupnosti. To samoslovenstvo je utemeljeno na tragičnosti, na žrtvah, na trpljenju, na dvanajst tisoč mrtvih, ki so jih brezumno pobili njihovi bratje. Tesno zvezana s krščanstvom in svojim kulturnim izročilom je povojna argentinska skupnost slovenstvo resnično vzpostavila kot religijo: spomin na trpljenje in smrt dvanajst tisoč domobrancev zavezuje na iracionalen način. Kakor v krščanstvu samem spominjanje na trpljenje in smrt Jezusovo.

„Ljubite svoje sovražnike...“ (Mt 5,44)

(Nadaljevanje in konec)

3. Plemenita dobrohotnost do sovražnika, v bistvu ista, kot jo imamo do samih sebe in do vseh ljudi, je najprej v srcu. To dobrohotnost mora kristjan v določenih primerih izkazati tudi v zunanjem vedenju in dejanju. Taki primeri so zlasti trije: a. Olikano in plemenito vedenje do sovražnika. b. Pomoč sovražniku v njegovi stiski. c. Kristjan moli za sovražnike.

Tako kristjan na more odkloniti sovražniku najbolj splošnih znamenj spoštovanja in dobrote, ki so med ljudmi v tistem kraju in času v navadi in bi njih odklonitev pomenila zamrzo in sovrašтво proti njemu. Kadar ga sovražnik iskreno pozdravi, kolikor more soditi, mu tudi on iskreno vrne pozdrav. Prav ta poteza more voditi tudi do resnične sprave med njima. Ni pa dolžan sovražniku, ki mu je storil krivico, znamenj, ki so v navadi med prijatelji, npr. prinesiti spomin s počitnic, mu pisati za god itd.

Kristjan mora kdaj sovražniku dobro tudi storiti, pomagati sovražniku. To je prava dolžnost zlasti v primeru, ko je sovražnik v veliki stiski, v kateri si sam ne more pomagati in ni drugega, ki bi to storil, on pa mu more storiti to uslugo brez večje težave. More biti tak primer ob nesreči sovražnika; pri nesrečnem padcu, ne-

sreči na cesti, ko je hudo ranjen, hudo poškodovan, morda celo v smrtni nevarnosti, ko se utaplja. V taki stiski resnični kristjan ne more pustiti človeka samemu sebi. Za take primere nam daje Kristus jasen nauk v lepi priliki o usmiljenem Samaritanu. Požrtvalno je pomagal ranjenemu Judu, ki je bil njegov narodni in verski nasprotnik, medtem ko sta bila prej šla trdosrčno mimo njega njegova rojaka in brata po narodnosti in veri, judovski duhovnik in levit, ne da bi se zanj zmenila.

Sv. Pavel priporoča velikodušnost do sovražnika: „Ako je tvoj sovražnik lačen, mu daj jesti; ako je žejen, mu daj piti; kajti če to delaš, mu boš žerjavico zbiral na glavo. Ne daj se premagati hudemu, ampak premagaj hudo z dobrim“ (Rim 12, 20-21). To je „krščansko maščevanje“.

Kristus v evangeliju tudi izrečno naroča moliti za sovražnike: „Molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo“ (Mt 5, 44). Kristjan mora torej storiti sovražniku tudi to dobro delo: moliti zanj. Najmanj, kar to Kristusovo naročilo človeku nalaga, je, da ne izključuje sovražnikov iz svojih splošnih molitev za ljudi; zakaj s tem bi bili izločeni iz obsega naših bližnjih, ki jim gre naša ljubezen; to bi bilo proti splošni zapovedi ljubezni do bližnjega.

Cerkev v svojih bogoslužnih molitvah veliko moli, in mi molimo z njo, za vse ljudi, naj bodo prijatelji ali sovražniki; pa se tudi veliko spominja grešnikov in moli za njih spreobrnjenje, nasprotnikov in sovražnikov, svojih preganjavcev. S tem nas Cerkev vzgaja in nam priporoča tudi posebej moliti za svoje sovražnike in kristjanu daje v tem najlepši zgled Gospod sam, ki je na križu molil za svoje sovražnike.

Tako nam navadno katoliški moralni nauk podrobneje določa, kaj smo iz plemenitosti do sovražnika dolžni storiti v našem vedenju do njega, v naši pomoči, kadar je v stiski, glede molitve zanj. To je najmanj, kar smo dolžni. Za tem pa se nam odpira obširno polje za dejavnost po naši svobodni izbiri, kjer moremo storiti več ali manj, pač po meri naše velikodušnosti. Velikodušnost v sebi pa pravzaprav nima meja. More pa naleteti na mejo, gotovo in resno, iz določenih okoliščin, kadar bi velikodušnost delala vtis odobravanja njegove laži, krivice, zločina, kot da se s tem „nič zgodilo“. Z odpuščanjem sovražniku njegova laž ali krivica ne neha biti zlo. Kristjan v duhu evangelija sovražniku v tem nikdar ne more dati prav, ne v svojem srcu ne na zunaj v svojem govorjenju ali ravnanju.

4. Kristus nam ne nalaga nemo-gočih reči. Velja tudi za njegovo moli za njih spreobrnjenje, načepprav je težko, jo moremo izpolniti. Če smo sami v tem slabotni,

nas pa krepí Kristusova pomoč. On nam, svojim učencem, pri tem pomaga s svojim zgledom in posebno milostjo, kot tudi z obljubo posebnih blagoslovov za tiste, ki zapoved izpolnijo.

Kristusa so tirali na križ njegovi najhujši sovražniki. Ko je umiral v krutih bolečinah, v njihovih srcih še tedaj ni bilo sočutja in so se še takrat zmago-slavno norčevali iz njega. On pa s pogledom dvignjenim k Očetu ni klical nadnje božjo pravičnost, ampak njegovo neizmerno umiljenje: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ (Lk 23, 34). — V tej Jezusovi molitvi za sovražnike je bila prisotna vsa objektivna grozovitost njihovega zločina — ta zločin tu ni zmanjšán, rajši še poudarjen — a njegova prošnja se sklicuje na njihovo nevednost, ki jim subjektivno krivdo zmanjšuje.

Kristus je s smrtjo na križu zaslužil ljudem potrebne milosti, da morejo v življenju izpolniti božjo voljo in se zveličati. Milost za resnično ljubezen do sovražnikov je posebej zaslužil tudi s svojo ljubeznijo do svojih sovražnikov-morilcev.

V moči tega Jezusovega zgleda in njegove milosti so ga posnemale njegovi dobri učenci. Tako je prvi krščanski mučenec sv. Štefan umirajoč tudi molil za svoje morilce: „Gospod, ne prištevaj jim tega greha!“ (Apd 7, 60) — Podobno se Cerkev v svojih molitvah rada spominja svojih sovražnikov, preganjavcev. Zlasti pro-

si zanje milosti, ki je v svojem položaju najbolj potrebujejo; da sprevidijo in se spreobrnejo, se odpovedo sovraštvu in odpro svoja srca dobroti in plemenitosti.

Kadar kristjan moli za svoje sovražnike, ki jih je že imel ali jih bo še srečal v življenju, je v tem posebej podoben Kristusu v njegovi molitvi na križu.

Kristus vsem, ki se drže njegove zapovedi ljubezni do sovražnikov, kliče: „Blagor!“, krotkim, usmiljenim, miroljubnim. Obljublja jim posebne blagoslove in posebno plačilo (prim. Mt 5, 4 sl.). Pri tem nam sam sebe stavi za zgled: „Učite se od mene, ker sem krotak...“, in nam obljublja svoj mir: „...in našli boste mir svojim dušam“ (Mt 11, 29).

5. To Kristusovo obljubo potrjuje tudi izkušnja v človekovem življenju. Zakaj človek, ki sovraži, sam sebe najhuje kaznuje, je sam prva žrtev te svoje strasti. Srce se mu použiva v sovraštvu, brez miru in brez utehe. Srce mu je eno samo životarjenje v globini zgrešenega življenja. Je sam v sebi nesrečen in prinaša nesrečo v družbo.

Čisto drugače pa je s človekom, ki ne zna sovražiti in je dober do vseh. V srcu si more govoriti: jaz s svoje strani z vsemi živim v miru; nikomur ne želim slabega; Bog jim daj dobro in svoj blagoslov tudi tistim, ki mi niso bili dobri; Bog pa naj tudi meni bo dober in mi odpusti moje krivde. Tak človek ve, kaj je mir srca. Lahkega srca živi spravljen z vse-

mi in spravljen s svojim Bogom; in v vesti spravljen sam s seboj in skladen v sebi in v srcu okuša notranjo lepoto in dragocenost življenja, ki ga je vredno živeti. Tak človek živi srečen v sebi in prinaša mir in srečo v družbo.

— — —

Če obrnemo to na naš položaj danes...

Kristjanu, ki je vzgojen in živi iz evangelija, je taka osnovna dobrota do vseh nekako naravna in mu je sovraštvo zoprno. Tako je pravi kristjan najkoristnejši element v grajenju bolj srečne družbe. Zakaj najgloblji temelj urejenega in srečnega človeškega sožitja je po naravi sami medsebojna človeška dobrota, ki jo oznanja evangelij.

Človeku pa, ki živi iz ideologije marksizma, postane kot naravno sovražiti. V taki na sovraštvu zgrajeni družbi se mu po navadi pridružijo še laž in nasilje in druge moralne zablode, ki pravo človeško sožitje uničujejo in družbo razkrajajo; pred popolnim razpadom jo potem vzdržuje nasilje in strah.

Naše povojno izseljenstvo se imenuje „politična“ emigracija, ne „ekonomska“, ker je izšla iz političnih vzrokov in ima tako že po svojem obstoju neki političen pomen in politično poslanstvo. Ob svojem neoviranem razvoju v svobodnem svetu, ki se poraja iz notranje moči slovenskega narodnega „genija“ v materialni in duhovni kulturi, ohranja ta emigracija nujno neki politični značaj,

dokler bo v njej živel slovenska zavest.

Ta naša „politična“ emigracija je izšla iz naravno plemenitih in pristno krščanskih plasti našega naroda, kot žrtev sovraštva in nasilja, ki se je vsaj pri odgovornih voditeljih komunistične revolucije opiralo na marksistično ideologijo. Tako je ta emigracija že po svojem obstoju pričevavka in protest proti laži, krivici, nasilju, zločinu. Se imenuje „politična“ ne v pomenu prigodne strankarske politike, ki vključuje spremenljive odnose med strankami v narodu; v prvem in osnovnem pomenu se tako imenuje po najbolj vzvišeni „politiki“, ki je vsem skupna, strankam in posameznikom, ki ljubijo svoj narod. Ta „politika“ meri naravnost na splošni blagor naroda kot celote in v vsakem pogledu; tej se ne more odpovedati nihče, ki se čuti in ima za člana naroda in ga skrbi njegova usoda. Zakaj ta plemenita „politika“ je isto kot ljubezen do naroda, a uresničevana v javnem življenju.

Če gledamo „javno življenje“ naše emigracije, kot se izraža v njeni bogati kulturni dejavnosti, zlasti v njenem tisku, je v njej zavest svojega poslanstva globoka in jasna. V njenem tisku je vidno prizadevanje za uveljavljanje prave zgodovinske resnice o usodnem dogajanju v našem narodu med zadnjo vojno in komunistično revolucijo in v sedanjem položaju naroda. To je prizadevanje s polnim čutom odgovorno-

sti in v njem ni najti zavestnega potvarjanja ali laži. V pisani in govornjeni besedi te emigracije in v njeni pesmi odseva globoka ljubezen do domovine naših prednikov in zaskrbljenost za usodo našega naroda. Ob ugotavljanju in obsojanju raznovrstnih krivic v tem tisku ni najti sledu pravega osebnega sovraštva do kogar koli, ker ga v njih srcih ni. Saj je ta emigracija prav žrtev sovraštva in je pričevavka proti sovraštvu. V njenem poslanstvu ji gre za „stvar“: resnico, pravico, svobodo... in se ne more poniževati in izživljati v sovraštvu do oseb. To ji je zoprno in čuti, da bi to pomenilo izneveriti se evangeliju in narodu.

Tako morda tudi narodu v domovini ta emigracija, bolj kot z besedo, sveti in kaže pot v lepšo bodočnost s svojim zgledom. S tem bi pa tudi v največji meri zaslužila ime: „politična“ emigracija.

Franc Gnidovec

Lep življenjski jubilej

g. Franceta Perniška

Čeprav naju je skupno delo na Pristavi v zadnjih letih tako povežalo, da skoro ni tedna brez srečanja in razgovora o tem in onem, sem se za to priložnost odločil za vljudnostni obisk. V prijetnem domu sredi slovenskega naselja v Castelarju sem ga našel, kot vedno, sredi dela. Nikdar se ga ni branil in nikdar mu ga ni manjkalo. Zato se je ohranil telesno in duševno čilega, kot ga srečujemo danes — osemdesetletnika. Redno hodi tudi na daljše dnevne sprehode, dela na vrtu in tudi na Pristavi zagrabi za ka-

kršnokoli telesno delo, če je treba.

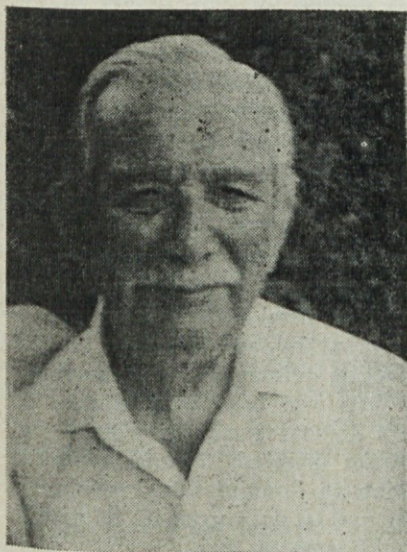
Kar odkrito sem mu povedal, kaj me je prignalo in že sem mu zastavil prvo vprašanje.

Gospod Pernišek, marsikaj vem iz vašega življenja, a bolj malo iz vaših mladih let. Povejte mi kaj o njih.

Kot veste, sem bil rojen 23. novembra 1907 v Radečah pri Zidanem mostu, na desnem bregu Save; sem torej Dolenjec. V prvi svetovni vojni sem izgubil očeta, zato moja mladost ni bila lahka in je poleg lepih polna tudi grenkih spominov. Ljudsko šolo sem obiskoval v svojem rojstnem kraju, srednješolska leta pa sem preživel najprej v Celju, potem pa v salezijanskem zavodu v Veržeju pri Ljutomeru. Moja prva služba je bila v Ljubljani.

O tem pa mi morate kaj več povedati, saj so bila ta leta za vse vaše poznejše delo gotovo najvažnejša.

Prav imate, res je tako. Svojo prvo službo sem dobil v tajništvu Orlovske zveze, kjer sem bil v rednih stikih s pomembnimi osebnostmi takratnega slovenskega katoliškega javnega življenja. Tu moram v prvi vrsti omeniti znanega mladinskega vzgojitelja prof.

Ernesta Tomca, svojega šefa dr. Jožo Basaja, profesorja Josipa Ovseneka in Vladimirja Žitka, ravnatelja dr. Karla Capudra, pa še dr. Gregorija Rožmana in takratnega stolnega vikarja Franca Zabreta. Tem pridružujem še lepo vrsto sošolcev iz gimnazije in akademikov, s katerimi sem se povezal v močno delovno enoto. Žal nam je Aleksandrova diktatura prepovedala Orla in onemogočila shajanje in delo v društvih in telovadnicah. Tudi moja prva služba je s tem prenehala in nastopil sem novo na Okrožnem zavodu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Z njo pa začne novo torišče mojega dela in zanimanja: delavska vprašanja in strokovna organizacija.

To delo je bilo gotovo močno razgibano, saj je znano, da so delavske vrste bile najbolj mikavna njiva za najrazličnejše agitatorje, zlasti one z leve, ki so hoteli tam sejati in žeti.

Da, prav vseh vrst ljudje so se zbirali tam in ti so postali moji novi stanovski tovariši. Iz te dobe imam lepe in hvaležne spomine zlasti na predsednika Zavoda in prvega predsednika Narodnega odbora, urednika Franceta Kremžarja, vnetega, a poštenega socialista Likarja — v njegovi pisarni sem se spoznal z dr. Celestinom Jelencem, poznejšim članom Narodnega odbora, in drugimi. Za vpogled v delavsko življenje in njegovo problematiko mi je s katoliškega zornega kota bil od-

ličen mentor že omenjeni urednik Franc Kremžar, pa tudi univ. prof. dr. Andrej Gosar, ki je v svojem socialnem krožku zbiral mlade ljudi in z njimi obravnaval socialna vprašanja. Tisti uslužbenci zavoda, zlasti mlajši, ki smo se udeleževali tudi v delavskih organizacijah, smo bili pri direktorju zavoda bolj cenjeni in upoštevani pri napredovanju, zlasti ko so starejši uslužbenci odhajali v pokoj. Kot delavca v delavskih organizacijah me je doletela tudi odgovorna, a častna dolžnost, da sem prišel v Narodni odbor KA, kjer sem na predlog škofa dr. Rožmana dobil nalog za organiziranje Mladih katoliških delavcev. Iz tistih let mi je ostalo važno vodilo, ki nam ga je vcepil prof. Tomec: Nikdar odnehati na poti k zastavljenemu cilju, ampak do tega zvesto in dosledno hoditi. Visoki ideali mnogo terjajo, a treba je vzdržati. Pri delu ne pričakuj ugodnosti, častnih in visokih služb, bodi pa vedno pripravljen služiti drugim v resnici in ljubezni. — Vsa ta leta vse tja do začetka druge svetovne vojne so leta plodnega dela, ko smo v složni povezanosti s delavci delali za vsestransko uveljavitev katoliških načel v zasebnem in javnem življenju. Kljub mnogim oviram in nerazumevanju je bilo vse tako zastavljeno, da bi v domovini zacvetela bujna katoliška pomlad. Druga svetovna vojna in komunistična revolucija sta vse to delo ustavili in podrli. — Šli smo na tuje.

A v begunstvu in zdomstvu ste svoje delo vendar nadaljevali, kaj ne?

V taborišču v Avstriji smo se najprej trudili, da bi organizirali KA. V Peggetzu in v Spittalu pa sta me msgr. Matija Škerbec in msgr. dr. Jože Jagodic povabila v Socialni odbor, poznejši Begunski svet in pozneje še v Katitativno pisarno narodnega delegata. Opravljal sem tajniška dela. Dela ni zmanjkalo, zlasti v času zasledovanja in gonje za repatriacijo. Iz teh let imam tudi najlepše spomine na škofa Rožmana, ki je, sam revež, kot skrben oče pomagal drugim lajšati bedo. Prav tako mi je ostal v nepozabnem spominu msgr. Škerbec, izobražen, razgledan, v politiki preizkušen mož, delaven duhovnik in mož molitve. Bil je spreten organizator in dober voditelj.

Nova dcba mojega življenja pa je začela 5. februarja 1949, ko sem stopil na argentinska tla. Kot za vsakega je bil tudi zame začetek težak. Najprej sem bil „stavbni mizar“, a zamenjati pero s kladivom in žago pač ni bila lahka reč. Težko je bilo to delo in kmalu sem zamenjal. Konec marca 1949 sem nastopil službo tajnika pri Društvu Slovencev, kjer sem bil osem let, dokler nisem dobil zaposlitve v industrijskem podjetju Ciudadela, kjer sem delal polnih 22 let do upokojitve l. 1979.

Vedno smo vaše ime srečavali v našem argentinskem življenju,

pa bi vseeno želel, da nam o tem delu sami kaj poveste, ker ga boste gotovo popolnejše prikazali.

Že omenjeno delo tajnika pri Društvu Slovencev je bilo zgolj administrativnega značaja. Vršil sem delo, ki mi je bilo odrejeno. S postavitvijo lastnega doma v Castelarju l. 1957 pa sem postal bližnji sosed Pristave, s katero sem se kmalu tedno povezal, z njo živim in za njo delam. Ko so se pionirji današnjega pristavskega življenja Ivan Kopač, Albin Kočar, župnik Lamovšek in drugi odločili, obnoviti življenje na Pristavi, kot je bilo prva leta, so me povabili, naj se jim pridružim. Zastavili smo. Najprej smo razčitali vprašanje lastništva. Dolgo so trajali razgovori, a so končno privedli do sedanje rešitve. Formalni lastnik, Društvo Slovencev, je prepustil upravljanje in skrb za Pristavo novoustanovljenemu Društvu Slovenske Pristave, kjer sem prevzel prvo predsedstvo ter na njem vztrajal osem zaporednih let (od 1. maja 1966 do 11. avgusta 1974) in po krajšem presledku še dve leti od 10. junija 1979 do 19. julija 1981. Dela nikoli, zlasti v prvih letih, ni manjkalo. Potrebno je bilo obnoviti in poživiti kulturno, prosvetno in družabno življenje, poskrbeti za nedeljske maše in misliti tudi na streho. 21. januarja 1968. je bil blagoslovljen temeljni kamen sedanjega Doma. Začelo je tudi živahno delo, mladina je spet prihajala na Pristavo, kulturna in

prosvetna predavanja so se vrstila vsaj mesečno, tudi družabno življenje je cvetelo. 18. septembra 1968 smo imeli prvo družinsko nedeljo, prvo v skupnosti. Te nedelje so še v navadi, poživljajo našo povezanost in vpeljali so jih tudi drugi Domovi. Danes stoji na Pristavi lep Dom z lepimi in velikimi prostori, ob sobotah jih polnijo otroci Perešernove šole, ki je najstarejša ustanova na Pristavi, v dvorani nadstropja imamo redne nedeljske maše, ki so dobro obiskane. V društvenem odboru delam vse od ustanovitve, trenutno kot tajnik. Delo poteka v lepi slogi, medsebojnem razumevanju in spoštovanju, zadnja leta tudi v močnejšem delovnem zagonu. Odbor je posrečeno sestavljen in zelo aktiven.

Poznamo vas tudi kot sprtnega pisca. Kaj bi mi mogli o tem povedati?

S pisanjem sem začel že zelo zgodaj. Pri Orlu sem sodeloval v „Mladosti“, pri Fantovski zvezi v „Kresu“, pri KA sem urejal glasilo za delavce „Mi mladi delavci“, v strokovni organizaciji pa nameščensko glasilo „Bodočnost“. Pri vseh sem seveda sodeloval tudi s članki, prav tako sem pisal za revijo KA. V obrambo strokovne organizacije Zveze združenih delavcev, ki je nastala, ko je takratna naša delavska organizacija zajadrala v levičarske vode, sem napisal brošuro „Zakaj nismo krščanski socialisti“. V zdomstvu sodelujem v Svobodni Slove-

niji zlasti z dopisi s Pristave, pri Zborniku Svobodne Slovenije pa z zgodovinskimi članki iz begunskega in tukajšnjega življenja. Tudi v Duhovnem življenju že poldrugeto let objavljam svoj begunski dnevnik. Vsa leta na Pristavi pišem Kroniko Pristave, ki obsega 10 zajetnih zvezkov in vsebuje popis vseh dogodkov pristavskega kulturnega, vzgojnega, družabnega in organizacijskega dela od 28. oktobra 1950 do danes.

Letos ste končali tudi veliko delo „Zgodovina slovenskega Orlovstva“. Kaj vas je nagnilo, da ste se lotili tega dela?

Razlogov je več. Prvi je gotovo ta, da imam na svoja orlovska leta najlepše spomine. Omenil sem že svoje delo v Orlovski zvezi; naj dodam še svojo orlovsko mladost, ko sem kot „orlič“-naraščajnik začel v ljudski šoli, kjer sem imel učitelja telovadbe zagrizenega Sokola. Če je le mogel, me je ozmerjal ali celo primazal krepko zaušnico. Takrat sem prvič vedel, kaj se pravi trpeti zaradi svojega prepričanja. Tudi drugi moj učitelj je bil Sokol, ki ni mogel razumeti, kako je mogoče, da sem zašel med „čuke“, ko je bil tudi moj oče Sokol. Še to naj povem, da sem zveze s Sokoli vedno imel. Celo poročil sem se z dekletom, ki je imela mnogo prijateljic med Sokolicami, za kar mi ni niti trenutek življenja ni bilo žal. Saj sem v njej dobil vzorno, zvesto življenjsko družico. — Drugi razlog za mojo odločitev je prepriča-

nje, da se doslej tega dela ni nihče lotil. In ker je takó, je tretji nagib odločil. Orlovstvo je bilo tako pomembna organizacija v našem katoliškem slovenskem življenju, da ne sme v pozabo. Žal o njem doma več ne vedo in nočejo vedeti, a prepričan sem, da bo za zgodovino slovenskega katoliškega organiziranega življenja med obema vojnama, pomembno vedeti o njem čim več. Če v tujini ne bô pogojev za tisk, bo pa delo v arhivih pričakalo časov, ko bo bodočim zgodovinarjem — ta-

ko sem prepričan — hvalevredno gradivo.

— — —

Gospod Pernišek, ko vam ob lepem jubileju iz srca iskreno čestitam z najlepšimi željami za bodoča leta, se vam zahvaljujem za ta-le razgovor, predvsem pa za vse opravljeno delo in tudi za vse delo, ki ga še vršite, saj ga vršite tako, kot vas je učil vaš vzornik prof. Tomec: v redu, z vso natančnostjo in v zvestobi načelom. Bog vas živi!

Dr. Julij Savelli

*Za mladino
za mladino*

Alojzij Šuštar, ljubljanski nadškof in slovenski metropolit

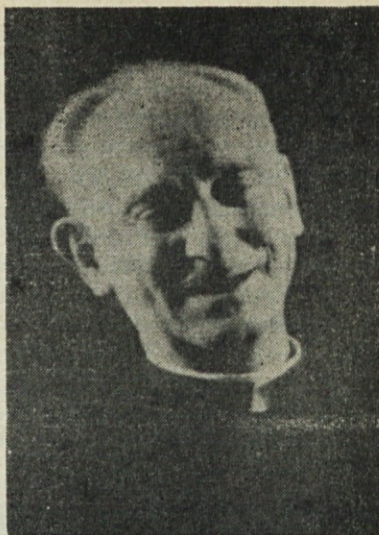
MLADI IN VERA IN ŽIVLJENJE IZ VERE

Z nravnim področjem je tesno povezano svetovnonazorsko prepričanje, človekova vera ali nevera. Mladi, ki si resno prizadevajo za nravno življenje, pa niso nujno tudi verni. Ravno v našem ča-

su in naši družbi najdemo veliko ljudi, ki imajo močno razvit čut za nravni red, za nravne vrednote, za dolžnosti in odgovornosti, a trdijo, da v Boga ne verujejo. Prav tako odklanjajo Cerkev in vse,

kar jim Cerkev želi nuditi. Na drugi strani pa najdemo ljudi, ki o sebi trdijo, da so verni, in na zunaj tudi spolnjujejo svoje verske dolžnosti, kot npr. obisk maše, obhajanje cerkvenih praznikov in prejetanje zakramentov. V svojem nraavnem življenju pa, vsaj na nekaterih področjih, živijo brez ozira na božje zapovedi in smernice Cerkve. S tem je tudi njihova vernost, ki bi se morala pokazati predvsem tudi v nraavnem življenju, postavljena pod vprašaj. Torej je nesporno dejstvo, da nraavnega in verskega prepričanja ni mogoče preprosto istovetiti med seboj.

S tem se postavlja še drugo vprašanje: ali za vernega in nevernega človeka veljajo isti nraavni red, iste zapovedi in prepovedi ali pa ima neveren človek drugačno moralo kakor pa veren? Ko gre za človeka, za medsebojne odnose med ljudmi, pa tudi za življenje v družini in družbi, za poklicno življenje in za odnos do materialnih dobrin, do sveta in do narave, se takoj pokaže, da veljajo za vse isti nraavni red, iste zapovedi in prepovedi. Verni in neverni vedo, da so nasilje, sovraštvo, laž, krivica, izkoriščanje bližnjega, kratenje temeljnih pravic, goljufija, nepoštenost, nekaj slabega. Neverni in verni se zavedajo svoje dolžnosti, da bližnjemu pomagajo v stiski, da spoštujejo starše in predstojnike, da skrbijo za svoje življenje, da sebe in bližnjega varujejo pred škodo. Res pa je, da se neverni ne zave-

dajo svojih dolžnosti do Boga, kot so obisk maše, molitev in prejetanje zakramentov, sodelovanje v cerkveni skupnosti in izpolnjevanje cerkvenih predpisov. Vendar za nikogar ni mogoče vedeti, koliko se morda tudi njemu ne oglašča vest in ga opominja na njegov osebni odnos do Boga in na osebni odgovor na božji klic v vesti.

Čeprav imajo verni in neverni na nraavnem področju v zelo veliko stvareh iste dolžnosti, je vendar razlika v tem, da imajo verni še drugačne nagibe za izpolnjevanje nraavnega reda. Zanje je glavni nagib pokorščina Bogu in izpolnjevanje njegove volje. Prav tako verni v nraavnem življenju pričakujejo božje pomoči in zanjo prosijo. Ko kršijo nraavni red, se zavedajo, da so s tem žalili Bo-

ga in naredili greh ter da je za to treba prositi odpuščanja in se spraviti z Bogom. Končno verujejo, da Bog na poseben način hudo kaznuje in dobro plačuje, in to ne le na tem svetu, ampak tudi po smrti. Glavna razlika pa je v tem, da je za vernega človeka npravno življenje predvsem hoja za Kristusom v tesni povezanosti z njim na podlagi krsta in drugih zakramentov. Zato je npravno življenje vernega kristjana kljub podobnosti z nevernim vendar nekaj bistveno drugačnega.

Verskega prepričanja in življenja iz vere in po veri ni mogoče skrčiti samo na izpolnjevanje zapovedi ter na pošteno in dobro življenje. Veren človek se zaveda, da ga v razodetju, v sv. pismu, po Cerkvi in po notranjem klicu nagovarja Bog sam. Bog se človeku razodeva kot stvarnik in kot zadnji cilj, v učlovečenem božjem Sinu Jezusu Kristusu pa kot odrešenik. Kristus je vse ljudi odrešil s svojim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem ter jim dal možnost, da v veri in po krstu postanejo deležni božjega življenja. Boga smejo nagovarjati kot svojega očeta, ker so v Kristusu postali božji sinovi in hčere, Kristusovi bratje in sestre in dediči božjega kraljestva. Vera in zaupanje v Boga in njegovo ljubezen, ki se na poseben način razodeva v delovanju Svetega Duha v Cerkvi in v kristjanovem osebnem življenju, mu dajeta notranjo moč za hojo za Kristusom in za zvestobo božjemu klicu. Na tem svetu obstaja odgo-

vor na božji klic v zvestobi evangeliju, ob smrti pa v vstopu v večno življenje. Ena temeljnih resnic krščanske vere je ravno resnica, da s smrtjo ni vsega konec, ampak da se začenja novo življenje pri Bogu, ki ne pozna konca. Ali bo to večno življenje pri Bogu in pomenilo večno srečo ali bo ločeno od Boga pomenilo večno trpljenje, ni odvisno samo od božje milosti, usmiljenja in dobrote, ampak tudi od zemeljskega življenja. V luči vere dobiva zemeljsko življenje, poklicno delo, ljubezen do bližnjega, sprejemanje trpljenja in izpolnjevanje božje volje še drugačno vrednost in pomen.

Ker vera in vernost človeku ni sta prirojeni, ampak zahtevata svobodno odločitev in osebno sodelovanje, je pri mladem človeku pomembno, da se odpre Bogu, ki človeka na različne načine nagovarja, in se zanj in za njegovo besedo zanima. Čimbolj naj skuša spoznati svet vere, troedinega Boga in njegovo delovanje v zgodovini in v današnjem svetu, Kristusa in njegovo Cerkev. Zanimanje za božjo besedo in za verske resnice, za nauk Cerkve in za njeno bogoslužje ter pripravljenost za sodelovanje v Cerkvi s pričevanjem za evangelij in s krščanskim življenjem so bistveni sestavni deli vernosti. Kakor človek potrebuje vzgojo in izobrazbo na drugih področjih, tako tudi na verskem. Kdor sam sebe zanemari in ostane versko nerazvit ali le na otroški stopnji, se v da-

našnjem svetu, kjer srečuje toliko ljudi, ki ne verujejo in ne živijo po božji volji, ne more znajti in ne ohraniti svoje vernosti. Pri tem je treba vedno znova poudariti, da vernost ni samo sad osebnega prizadevanja, ampak najprej božji dar, za katerega moramo prositi in biti zanj hvaležni.

Kdo je kristjan?

Kako naj kristjani najbolj pokažejo, da so v veri sprejeli božje življenje in da hočejo odgovoriti na božji klic? Nedvomno to storijo že s svojim verskim prepričanjem, ko izpovedujejo vero v troedinega Boga in njegovo delovanje, vero v Cerkev, v odpuščanje grehov in v večno življenje, kakor molimo v apostolski veroizpovedi. Prav tako h krščanskemu življenju nujno spadajo molitev, udeležba pri maši, sprava z Bogom v zakramentalni spovedi, prejemanje obhajila, cerkvena poroka ter ob koncu življenja odhod s tega sveta z blagoslovom in molitvijo Cerkve. A najbolj odločilno razpoznavno znamenje za kristjana je po Kristusovi besedi ljubezen do bližnjega. Po resnični dobroti do vsakega človeka, po usmiljenju in nesebični pripravljenosti pomagati drugim, po odpuščanju in po vračanju hudega z dobrim, po ljubezni do vseh, tudi do sovražnikov, bi morali ljudje najprej in najbolj prepoznati Kristusove učence.

Kdor je res odkril božji klic in doživel božji dar novega življenja iz vere, upanja in ljubezni,

čuti notranjo potrebo, da tega ne obdrži samo zase, ampak da to oznanja, o tem pričuje in to posreduje tudi drugim. Živa Cerkev je nujno misijonarska ne samo v daljnih misijonskih deželah, ampak povsod. Ker kristjani potrebujejo medsebojno potrjevanje, spodbujanje in pomoč, se morejo samo v živem krščanskem občestvu razvijati in zoreti v vedno bolj popolne ljudi in božje ljudstvo. Veliki zgledi izrednih osebnosti iz zgodovine in našega časa so jim nenehna spodbuda, da na svoji poti ostanejo zvesti in ne omagajo, ampak se z veseljem in iz svobodnega prepričanja odločajo za vedno večjo in iskrenejšo predanost Bogu in njegovi volji.

Vsega tega pa si ni nikdar mogoče tako popolno pridobiti, da bi bil kristjan lahko zadovoljen s samim seboj, češ da vero, upanje in ljubezen, krščansko življenje in izpolnjevanje božje volje popolnoma obvlada in je v tem do konca utrjen. Vera in zvestoba Bogu je življenje, vedno novo odkrivanje in vedno novo osebno odgovarjanje na božji klic. Evangelij nam celo pravi, da je krščansko življenje nenehno spreobračanje in prenavljanje. Nikdar se nam ne bo popolnoma posrečilo odložiti starega človeka in obleči novega v Jezusu Kristusu, ker to ostane nenehna življenjska naloga.

Ob kencu

Rad pa bi poudaril še dve stvari. Ne mislite, da sta v preverja-

nju svojega življenja ob tem, kar je povedano v tem pismu, sami ali da vas je malo. Morda imate v svojem okolju res občutek osamljenosti in zato tudi malodušnosti ali celo manjvrednosti. Naj vas taki občutki in misli ne prevzamejo. Niste sami, najprej zato ne, ker živite v velikem občestvu verujočih v Cerkvi in v občestvu vseh tistih, ki iščejo. Z njimi ste nevidno povezani, pa naj gre za nepregledne množice v zgodovini ali za kristjane v našem času. In končno niste sami zato, ker je vedno več takih, ki

iščejo, upajo, verujejo in ljubijo. Seveda niso to vsi. Tudi v svoji okolici srečujete drugače misleče. Spoštujte njihovo prepričanje. Ničesar jim ne vsiljujte, a tudi sami se ne dajte zbegati. Poklicani ste k zvestobi — to je drugo, kar bi še rad poudaril. Zvestoba pomeni, da se zanesemo na Tistega, ki ostane zvest, tudi če sami nismo bili vedno zvesti, na Kristusa. Zvestoba pomeni vztrajnost in trdnost, svobodo in notranjo moč. Zvestoba pomeni tudi vedno nov začetek, iz katerega raste in zori seme, ki ga je Bog položil v nas.

Stična 87

Medškofijski odbor za študente je skupaj z drugimi mladinskimi ustanovami v Cerkvi na Slovenskem priredil letno srečanje slovenske verne mladine v Stični v soboto 19. septembra. Vodilna misel letošnjega, že 7. zaporednega srečanja slovenske verne mladine je bila „V ljubezni ni strahu“. Srečanje je bilo tudi slovensko praznovanje svetovnega mladinskega dneva. Zbralo se je 5 tisoč mladih, ki so preživeli dan po uvodnem bogoslužju v pogovorih po skupinah o ljubezni in sodobnem strahu, o veri doma in pri mladih, o aktualnih vprašanjih v civilni družbi, o molitvi, o vesti, o ekološkem in mirovnem gibanju in drugih vprašanjih in v molitvi, ob petju in v drugih oblikah skupinskega dela. V sklepem bogoslužju, somaševanju nadškofa šuštarja in škofov Piriha in Kvasa, opata Nadraha ter 120 duhov-

nikov, so bile vključene tudi spodbude škofov in duhovnikov ter sklepi mladih.

Simpozij o Kreku

Teološka fakulteta v Ljubljani je priredila 21. in 22. oktobra simpozij o Janezu Evangelistu Kreku ob 70. obletnici njegove smrti. Predavali so: prof. dr. Metod Benedik, Krek in njegov čas; doc. dr. Janez Juhant, Osebnost Janeza Ev. Kreka; prof. dr. Franc Rozman, Krek in Sveto pismo; prof. Mirko Mahnič, Krekovo leposlovno delo; prof. dr. Janko Prunk, Krekova politična misel in delo; mag. Anton Bozanič, Krški škof Anton Mahnič in Janez Ev. Krek; dr. Janez Gril, Krekovo socialno delo.

Premakljivi svečnik 1

27

Ljudje so naredili vse, kar so le mogli, da bi bil Zoričin pogreb čim lepši. Starši, ki so bili med župljani splošno priljubljeni, so se vsem smilili in bi jim radi olajšali hudo izgubo. Župnik je naprosil dekana, da je prišel opraviti pogrebni obred, kajti sam ni mogel biti navzoč. Dobil je vabilo na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku zaradi grobe malomarnosti pri vodstvu izleta, kakor je pisalo na listu.

Najprej se je vabilu uprl in sklenil, da se ne bo odzval, ker je sumil, da je preiskovalni sodnik nalašč naročil za tisto uro, ko je bil določen pogreb. Ko pa je stvar dobro premislil, mu je bilo skoraj prav, da mu ne bo treba na pogreb. Ko so doma v njegovi cerkvi peli žalostinke in so se od Zorice poslavljali dekleta in fantje, pa še župnijski svet in so bile cele gore cvetja okrog krste, v kateri je počivalo njeno telo mirno in spokojno, kakor da se ga vse to prav nič ne tiče, saj se ga v resnici tudi ni, takrat je žup-

nik Zdravko najprej dolgo čakal, ker je preiskovalni sodnik pred njim imel opravka z neko drugo stranko, potem pa je le prišel na vrsto.

Zdravko se ni dosti zanimal za svoje nekdanje sošolce, kje je ta ali oni, kakšen družbeni položaj je kateri izmed njih dosegel, zdaj pa je stal iz oči v oči s svojim sošolcem Milanom.

Milan je bil z Zdravkom tri leta skupaj v malem semenišču. Bil je prizadeven deček, za vse pripravljen, toda sošolci ga niso marali, ker je bil preveč vsiljiv. Povsod je imel svoj nos in vtikal se je v stvari, ki ga niso nič brigale. Vodstvu semenišča pa je kar tako mimogrede namignil, če je na katerem semeniščniku opazil karkoli graje ali opomina vrednega. Tudi je takoj vedel, kdo je kriv, če je kdaj kje kakšna drobna stvar zmanjkala. Bil je poverjenik za razne liste, na katere so bili učenci naročeni, toda pri tem je bilo vedno kaj narobe. Sveto je zatrjeval, da ta ali oni tega in tega ni plačal, čeprav mu je tisti znal natanko opisati, kdaj in ob

kaki priložnosti mu je dal denar. Kakor je na eni strani znal denar pobirati, včasih ga je morda izterjal tudi dvakrat, tako je na drugi strani zavlačeval s plačilom upravi listov. Mesec za mesecem je ostajal dolžan in v dveh letih se je nabrala velika vsota.

Ko se je Zdravko nekoč mudil na upravi enega izmed teh listov, so ga vprašali, kako to, da on in njegovi sošolci s tako zamudo ali pa sploh ne plačajo naročnine. To je bilo že v tretjem letniku. Zdravko je najprej povedal Milanu, ki pa se je zaklinjal, da ni niti dinarja dolžan, da je vse sproti poravnal in da mora biti vmes kakšna pomota. Ko so učenci o tem govorili med seboj, je zvedelo tudi vodstvo in Milan je moral obljubiti, da bo najkasneje v počitnicah vse dolgove poravnal. Ni pa poravnal ničesar in jeseni se ni več vrnil v semenišče. Starši so mu poiskali stanovanje drugod. Zdaj je bil vsega tega Zdravko kriv, da ga je on spravil ob dobro ime in iz zavoda. Milan mu ni tega nikoli odpustil.

Kakor je bil Milan prej v verskih stvareh goreč, vsaj na videz, tako je zdaj, ko je zavod zapustil, postal hud nasprotnik vsega verskega. Norčeval se je iz semeniščnikov, jih poniževal, kjer je le mogel, da je bilo včasih še drugim preveč in so mu rekli:

„Še večeraj si njihove piškore lizal, zdaj pa lajaš nad njimi kot pes!“

Zdravku je zastala beseda, ko je rekel dober dan in spoznal, ko

ga ima pred seboj. Milan na pozdrav ni odgovoril, prekladal je papirje po mizi in na obrazu mu je igral privoščljiv nasmešek. Z glavo je pokazal na stol, ki je bil skoraj natančno na sredi precej velikega praznega prostora in rekel:

„Sedite!“

Zdravko se je hotel s stolom približati bliže k steni ali k pisalni mizi ali kamorkoli, da ne bi bil tako razgaljen v tem praznem središču, pa je Milan njegovo namerano opazil in dvignil stegnjeno dlan:

„Tam, kjer ste.“

Zdravko je sedel in čakal. Misli je, da bo Milan poklical tipkarico, toda Milan je hotel čisto sam uživati zmagoslavje nad Zdravkom, zato je kar sam zapisoval, ali pa se je morda tudi samo delal, kakor da si zapisuje.

„Kako se pišete?“

Zdravko je povedal in dodal: „Saj se midva pozna in...“ Hotel je reči, da sta sošolca in bi bilo primernejše tikati se. Pa je Milan vskočil:

„Kdaj ste rojeni?“ in povzdignil glas kakor nekdo, ki ne trpi, da bi ga kdo odvrčal od njegovih službenih dolžnosti in navad.

Ko so bili osebni podatki zapisani, se je Milan presedel. Še vedno ni pogledal Zdravka, kakor da nima pred seboj človeka, ampak predmet, nadležen in neljub, s katerim pa se mora ukvarjati.

„V prijavi, ki smo jo dobili, je v najmilejši obliki povedano, da ste zagrešili dejanje težke malo-

marnosti, zaradi katere je ena oseba izgubila življenje, več drugih pa je bilo postavljeno v veliko nevarnost. Opišite, kako se je to zgodilo.“

Zdravko je začel pripovedovati. Kratkot, stvarno je opisal dogodek.

„Zakaj ste poslali naprej prav to dekle?“

„Ker ni bilo nikogar drugega pri meni.“

„Sta hodila torej sama?“

„Nekaj časa sama. Vendar je bila druga skupina tik za nama.“

„Se vam ne zdi neprimerno, da vi kot duhovnik pustite vseh štiriindvajset ostalih in greste samo z eno? Se vam zdi to prav?“

„Kakor so se stvari takrat odvijale, je bilo čisto prav. Bila sva zveza med prvo in drugo skupino.“

„Stvari so se odvijale tako, da ste jo poslali v smrt.“

Zdravko bi rad nekaj odgovoril. Čutil je, da mora nekaj reči, toda glava mu je bila težka in v možganih mu je kljuvalo, da ni našel nobene primerne besede. Misli so mu uhajale domov, v domačo cerkev, kjer zdaj dekan govori o pokojni Zorici.

„Kakor lahko sklepamo iz dogodkov, ki so se potem zgodili, ste se z dekletom dogovorila, da se za nekaj časa ločita od skupine. Dali ste ji navodilo, naj krene s steze v Turski žleb. Tam bi se potem dobila, sama.“

„Na taka podtikanja ne odgovorjam.“

„Pa boste morali, gospod žup-

nik, zdaj boste morali. Ni bilo pravič, da ste imeli afero z dekletom. Na začetku svoje kaplanske službe ste neko podobno afero že imeli. Zato ste bili celo prestavljeni na sedanje mesto. Menda niste tega pozabili? Toda tisto nas ne zanima, ker se ni končalo tako tragično, zdaj, v tem primeru pa odgovarjate za človeško življenje. Menda tudi v vaših očeh to ni malenkost.“

„Ni.“

„Zakaj ste torej poslali dekle samo naprej? Ali ne bi bilo veliko enostavnejše, dekle počaka zadnjo skupino, vi pa stopite do onih spredaj in jih ustavite?“

„Bila je gibčnejša in mnogo hitrejša od mene. Mislil sem, da bo to nalogo zlahka opravila.“

„Potem pa je, kakor vi pravite, zašla. Zašla na kraju, kjer se markacija, ki označuje pravo pot na Kamniško sedlo, že od daleč in izredno dobro vidi. Tam je zašla. Nalašč je zašla, ker sta se tako dogovorila.“

„Nisva se dogovorila.“

„Vi lahko trdite, kar hočete, toda drugače si tega po pameti ni mogoče razložiti.“

„In vendar je bilo drugače. Zašla je, o tem sem prepričan.“

„Zašla, pravite. Je bila megla? Je bilo ponoči? Je hodila z zavezanimi očmi? Ne, bil je lep sončen dan, brez megle in hodila je z odprtimi očmi. Potem pa pride do kritičnega mesta in se nič ne sprašuje, kam je je treba kreniti, ampak kar na slepo nekam gre. Da, da, natvezite to vi komu drugemu,

pametnemu človeku tega ne boste nikoli dopovedali.“

„Morda res ne. Saj še sam komaj verjamem, da je mogoče. Toda dejstva govorijo, da je mogoče. Samo Bog in jaz veva, da govorim resnico. Drugi pa mi verujete ali ne verujete, glede tega ne morem storiti ničesar.“

„Ni za vas nekoliko drzno, da se v tem primeru sklicujete na Boga? Zaradi tega niste niti za drobno zrnce bolj verodostojni, o tem ste lahko prepričani.“

„O tem sem prepričan, da.“

„Vaši drznosti se čudim. Saj vi menda verujete v Boga?“

„Verujem. Zato mi je zdaj lažje, ker vem, da on pozna popolno resnico.“

„Zanimivo. Vam se torej zdi, da ste sploh nedolžni, kar se tega primera tiče. Morda nedolžni tudi glede onega prvega primera, se pravi prve afere z dekletom?“

„Ni bila nikakršna afera. Bili so pošteni prijateljski odnosi. Sicer se pa čudim, da tudi sodišče resno jemlje navadne čvekarije.“

„Morda pa le niso bile samo čvekarije. Nekje so bile te stvari zapisane in tega nobena vaša izjava ne izbriše.“

„Ni moja skrb, da bi moral kaj izbrisati.“

„Res, za tistikrat ne, ker ni bilo pravnih posledic. Zdaj boste pa morali priznati, da ste krivi.“

„Saj tega ne tajim in od vsega začetka nisem tajil.“

Milan je osuplo pogledal Zdrav-

ka, kakor nekoga, ki si sam nadev-lje vrv okoli vratu.

„No, saj je samo to, kar je treba priznati. Krivi ste smrti tega dekleta.“

„Kriv sem.“

„Napeljali ste jo v napačno smer, čeprav ste vedeli ali bi morali vedeti, kako je tisto mesto nevarno.“

„Teга nisem kriv.“

„Krivi ste, da ste jo poslali samo naprej.“

„Kriv sem.“

„Krivi ste, ker bi lahko predvidevali posledice takega ravnanja.“

„Teга nisem mogel predvideti, ali vsaj nisem predvidel. Zato tega nisem kriv.“

„Česa ste pa potemtakem krivi, saj ste prej jasno priznali svojo krivdo?“

„Kriv sem, ker sem organiziral izlet. Kriv sem, ker sem vzel Zorico s seboj, kriv sem, ker sem se od drugih oddaljil, in kakor sem že rekel, kriv sem, ker sem jo poslal samo naprej, ne da bi pomislil, kaj se lahko zgodi.“

„Oho, to pa je zvitost. Lisičja zvitost. Treba je nekaj priznati, neke postranske, manj ali sploh ne važne stvari, da se s takim priznanjem opravičite za tisto, kar je bistveno. Toda poznamo take trike in ne pričakujte, da vam bomo nasedli.“

„Pričakujem samo pravično obravnavo in nič drugega. Ne želim in ne pričakujem oprostite.“

Preiskovalni sodnik je zdaj po-

klical tipkarico in ji začel narekovati dolge stavke z mnogi prirednji in odvisniki, kajti tako zavito in nepregledno besedilo mu je bilo vedno zelo všeč in se je sam opajal s svojo duhovitostjo. Med drugimi je bil tudi stavek:

„Da bi dohitela prvo skupino, ki je odšla hitreje od ostalih naprej, in da bi jim povedala župnikovo naročilo, je Zorica Lepoša, potem ko sta hodila z župnikom sama in se nista pridružila ne prvi ne drugi skupini, odhitela sama naprej po dogovoru z župnikom, zgrešila pravo stezo in zašla v izredno nevarne strmine Turskega žleba...“

„Prve steze ni zgrešila po dogovoru z menoj.“

„Menda nočete reči, da je stezo zgrešila pred dogovorom?“

„Po dogovoru lahko pomeni, da sva se sporazumela, da bo zašla.“

„Lahko pa pomeni, da je zašla potem, ko sta se dogovorila. V tem ni bistvene razlike. Bistvo vsega je drugod. Vi to prav dobro veste.“

„Bistvo tega zaslišanja je menda v tem, da moje izjave zapišete tako, kakor sem jih povedal. Nimate jim pravice dajati drugačne vsebine, sicer zapisnika ne bom podpisal.“

„Stvar je popolnoma jasna tudi brez vaših izjav. Mrtvo dekle je dejstvo in prav zdaj jo pokopavajo. Mislite, da lahko to izbrišete s svojim izmikanjem pred odgovornostjo?“

„Vem za svojo odgovornost in

sem pripravljen nositi tudi posledice. Toda dovolj hudo je, da je izgubila življenje, nikar ji ne jemljite še dobrega imena.“

„Za oboje ste odgovorni vi. Mi ugotavljamo samo dejstva.“

Zaslišanje se je vlekle, saj je preiskovalni sodnik vsako stvar obravnaval vsaj trikrat. Župnik je ob koncu skrbno prebral zapisnik in v sporni stavek vnesel vejico med besedi župnikom in zagrešila, da je bilo zapisano res to, kar je povedal.

Zdravkova župnija se je takoj, ko so ljudje zvedeli za nesrečo, razdelila kakor vedno ob podobnih primerih. Večina je sočustvovala s starši, prav tako pa tudi z župnikom, saj so slutili, koliko težav mu bo to prineslo. Manjšina, ki je bila zato tem glasnejša, pa je začela obsojati župnikovo delo z mladino in sploh njegov odnos do mladih ljudi.

„Mnogo duhovnikov smo že poznali pri nas in v naši okolici, pa nobeden ni letal z mladino okrog. Ta pa kar naprej nekaj hoče in si nekaj izmišljuje. Vabi jih na stranke, k nekakšnemu verouku, kakor da so mali otroci, brati mu morajo berila, kakor da ni on za to postavljen.“

„Pozimi jim prireja čajanke, poleti pa izlete.“

„Zdaj pa ima. Poceni mu to ne bo.“

„Seveda. Kdor vodi mladino na izlet, odgovarja za vse, kar se na njem zgodi.“

„Lahko bi šel samo s fanti, kaj

Slovenija v Argentini

Msgr. Franc Bole v Ognjišču (julij-avgust in september 87)

Povabilo

Lansko leto je koprski škof Janez Jenko dobil iz Argentine povabilo, da bi obiskal tamkajšnje Slovence in mladim podelil sveto birmo. V pismu je bilo tudi napisano: „Če bi prišel kdo z vami, bi bili zelo veseli urednika Ognjišča, g. Franca Boleta. Mladi zelo radi prebirajo Ognjišče.“ Povabilo je poslal dr. Alojzij Starc, delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini.

O Argentini in Slovencih, ki so si tam ustvarili nov dom, sem že nekaj vedel, saj sem pripravil intervju z ljubljanskim nadškofom Šuštarjem, ko se je proti koncu leta 1982 vrnil s podobnega obiska v Argentini. Pozneje sem ugotovil, da je bilo to moje poznanje sila skromno. Program, ki ga je predlagal delegat Starc, je bil zelo skrbno izbran. V enem mesecu, kolikor naj bi bila

mu je bilo treba vlačiti dekleta s seboj. Taka mešana družba še doma ni kaj prida, kaj šele na izletu.“

„Kakšno leto zapora mu ne uide.“

„Lahko bo vesel, če bo samo leto. Bral sem v časopisu, da so v ozadju še hujše stvari, o katerih pa ni, da bi govoril.“

s škofom v Argentini, bi se udeležila največjih slovesnosti, ki jih vsako leto obhajajo argentinski Slovenci, zlasti tisti, ki živijo v velikem Buenos Airesu. Prvo nedeljo bo Slovenski dan, drugo birma, tretjo slovensko romanje v argentinsko narodno Marijino svetišče v Lujanu (beri Luhan), četrto nedeljo naj bi bila zopet birma v mestu Mendoza, zadnjo nedeljo pa žegnanje v slovenskem dušnopastirskem centru, cerkvi ob Slovenski hiši, ki je posvečena brezjanski Mariji Pomagaj.

Potovanje

Najin odhod je bil določen za 24. april, v petek po veliki noči. Ob devetih sva poletela z Brnika, v Münchnu presedla na letalo za Frankfurt, tam pa je čakalo letalo družbe Aerolíneas (B 747), ki lahko sprejme nekaj več kot 300 ljudi. Ko sva s škofom Janezom ob 6. uri zvečer zasedla svoja sedeža, se mi je zdelo Argentina blizu.

Vožnja od Frankfurta do Buenos Airesa je trajala 18 ur. Imam uro, ki ima oba načina označevanja časa, s kazalci (analogno) in s številkami (digitalno). To mi je tokrat prav prišlo: kazalce sem pomaknil na argentinsko uro, številke pa so mi povedale, koliko je takrat ura doma. Časovna razlika znaša pet ur na-

prej, če upoštevamo legalno uro, ki je Argentinci nimajo. V resnici je razlika 4 ure. Za tja je bila noč zelo dolga. Ko smo pristajali na buenosaireškem mednarodnem letališču Ezeiza, je bila po krajevnem času 7. ura zjutraj in se je komaj danilo, v Sloveniji pa so takrat sedali h kosilu. Tudi letni časi so drugačni. Pristali smo na južni polobli in zato je bila tam že pozna jesen. Preskočili smo torej del pomladi in celo poletje. Argentinski Slovenci se še sedaj ne morejo privaditi na to, da obhajajo božič v največji vročini.

Prvo presenečenje — veličasten sprejem

Iz letala se je videl Buenos Aires kot neskončno morje luči. Vedeli smo, da naju bodo gostitelji prišli čakati na letališče. Toda ko je carinik, ki je pregledoval potne liste, z najinima nekam izginil, me je začelo malo skrbeti, če ni morda kaj narobe. Prišel je z drugim uslužbencem, ki naju je povabil, naj greva za njim. Poklical naju je v sprejemnico, kjer so naju čakali predstavniki Slovencev: delegat dr. Alojzij Starc, več drugih duhovnikov ter zastopniki slovenskih domov in organizacij. Pristrčnega pozdravljanja ni bilo konca ne kraja. Toda to je bilo samo začetek. Po uradnem skupnem fotografiranju so naju peljali v veliko čakalnico, kjer nas je pozdravilo nekaj sto Slovencev in 70 narodnih noš. Pri nas nismo navajeni takih sprejemov in kar nekam pravljično se nama je zdelo, da je

to namenjeno prav nama. Pozneje sva vsak dan spoznavala, kako globoka je navezanost argentinskih Slovencev na domovino. To je bil pravzaprav pozdrav domovini, ki je z obiskom slovenskega škofa prihajala mednje. Nagovori, deklamacije, šopki in slovenska pesem, ki je odmevala po veliki čakalnici: „Marija, skoz življenje voditi srečno znaš...“

Z letališča smo se vozili v veliki limuzini enega od slovenskih podjetnikov, ki so s pridnostjo in bistrostjo dosegli lepe uspehe tudi na gospodarskem področju. Pozneje bomo imeli priložnost obiskati nekaj velikih tovarn naših rojakov, v katerih imajo slovenski delavci in strokovnjaki prvi možnost zaposlitve. Med potjo nam je razlagal položaj te velike dežele (za 138 Slovenij). Celotna Argentina ima komaj 30 milijonov prebivalcev, več kot ena tretjina ali okrog 12 milijonov je naseljenih v velikem Buenos Airesu, tem ogromnem človekem mravlišču. Tudi velika večina Slovencev živi v tem delu mesta. Argentina je najbolj evropska dežela v vsej Južni Ameriki. Danes prihaja tja veliko ljudi iz sosednjih revnejših dežel: Paragvaj, Urugvaj, Brazilije, Čila... Indijanci, ki so nekoč živeli tu, so sedaj že skoraj popolnoma izginili. Kolikor jih niso pobili kolonizatorji, so umrli zaradi nalezljivih bolezni, ki so jih prinesli s seboj Evropejci, ali pa jih je uničil alkohol, tudi „darilo“ kolonizatorjev. Tu so se potem naselili Španci in Italijani z juga Alpinskega polotoka. Ti ljudje niso prinesli s seboj bogve koliko delovnih navad. Podnebje je v večini pre-

delov ugodno, v Buenos Airesu pozimi (junija-julija) živo srebro komaj kdaj pade pod ničlo. Za razliko od Severne Amerike, kjer na nove priseljence iz Evrope gledajo bolj zviška, so v Argentini novonaseljeni Evropejci „nekaj več“. Tako so tudi Slovenci, ki so v precej velikem številu (okoli 7.000), prišli v Argentino po drugi svetovni vojni. S svojo pridnostjo so si ustvarili domove, kupili ali sezidali so si hiše, si kupili avtomobile, izšolali so otroke... Sedaj je v Argentini ekonomska kriza in velika zadolženost kot v tolikih drugih latinskoameriških državah. Pred kakim letom so zamenjali denar (1000 proti 1) pesose za australe. Zamrznili so cene, kar pa ne drži povsem. Letos računajo s 100 procentno inflacijo, prej pa je znašala tudi več kot 500 procentov na leto.

Slovenci so si v vsakem kraju, kjer so bile večje skupine, najprej ustvarili kulturne domove, kjer se lahko zbirajo, imajo svoje verske in kulturne prireditve in tako ohranijo narodnostne vezi. V samem Buenos Airesu imajo danes 8 domov in še enega sami Primorci, ki so prišli tja po prvi svetovni vojni. Vse te domove z dvoranami in drugimi prostori so zgradili s prostovoljnimi prispevki in lastnim delom.

Slovenski dan na Slovenski pristavi

Med raznimi prireditvami imajo vsako leto eno osrednjo, na kateri sodelujejo vsi domovi, to je Slovenski dan. Prvo nedeljo najinega bivanja v

Argentini, 26. aprila, je bil ta dan na Slovenski pristavi v Castelarju. Pristava ima velik vrt in dvorišče. Na vrtu so postavili ogromne kulise, ki jih je izdelal eden od bratov Oblak, ki imajo več tovarn za stavbno pohištvo. Anton je dober slikar, materiala za kulise pa mu tudi ne manjka. Na ozadje je narisal cerkev Gospe Svete in Gosposvetsko polje na Koroškem, v ospredju pa vhod v Krnski grad in knežji kamen. Tu je bila popoldan uprizoritev igre Poslednje ustoličenje. Ob 11. uri je bila škofova maša. Vreme ni bilo videti obetajoče in, ker so se prireditelji bali dežja, je bila maša na balkonu z notranje strani dóma, ljudje pa na dvorišču. Popoldne se je vreme izboljšalo in igra na prostem je bila veličastna. Sodelovalo je okoli 100 ljudi, v glavnem mladi. Knezi in vojščaki so prihajali na konjih. Peli so združeni zbori, ki so šteli 110 pevcev. Nastopajoči so bili upravičeno deležni velikega ploskanja, javne pohvale škofa Jenka in seveda tudi moje. S škofom sva začela spoznavati presenetljivo zavzetost in navdušenje naših rojakov v Argentini za svoj materni jezik in vero očetov. Oboje jim je pomagalo, da niso utonili v tujem okolju, ampak razvijali svoje sposobnosti v medsebojni povezavi. O tem sva se v naslednjih dneh še večkrat prepričala.

Vsak dan po skrbno pripravljenem razporedu

Bogato kulturno in versko življenje Slovencev v Argentini se odvija

v številnih slovenskih domovih. Z glavno skupino Slovencev, ki se je v Argentini naselila takoj po drugi svetovni vojni, je prišlo precej duhovnikov in izobražencev. Prav to je omogočilo, da so se Slovenci tako povezali med seboj. Najprej so morali dobiti prostor, kjer bi se lahko zbirali. Za mašo so se lahko zbirali v župnijskih cerkvah, toda to ni dovolj. Čutili so potrebo po prostorih, kjer bi se lahko sestajali za kulturno in družabno življenje. Doma v Sloveniji so bili navajeni zbirati se v prosvetnih in kulturnih domovih, tako so v predelih, kjer je bilo večje število Slovencev, kmalu začeli nastajati slovenski domovi. Najprej skromni, potem pa vse lepši. Mnoge še sedaj lepšajo in dograjujejo. Težko si predstavljamo, koliko prostovoljnega dela, denarja, organizacije, je bilo potrebno, da se je vse to naredilo. Prav te žrtve pa so obrodile tako bogate sadove, kot sva jih s škofom Janezom imela priliko videti na lastne oči. Pod tem vidikom sva tudi lažje razumela navdušen sprejem, ki sva ga bila po teh domovih deležna.

Delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini dr. Alojzij Starc je skrbno pripravil razpored najinih obiskov po slovenskih domovih. Ti so bili med tednom, ker so bile nedelje rezervirane za večje slovesnosti. Čas najinega obiska je bil izbran zelo posrečeno. Prvo nedeljo najinega bivanja je bil Slovenski dan, drugo nedeljo je bila birma 155 slovenskih otrok, tretjo nedeljo veličastno slovensko romanje v največjo argentinsko Marijino božjo pot v Luján, če-

trto nedeljo je bila spet birma, tokrat v Mendozi 1.100 km od Buenos Airesa), in za zaključek žegnajska nedelja v cerkvi Marije Pomagaj v središčni slovenski ustanovi, ki ji pravijo Slovenska hiša. Ob tem centru sva imela tudi svoje stalno bivališče v stanovanju, last štirih duhovnikov, da se tja umaknejo na stara leta, zdaj pa stanujejo v svojem delavnem področju. To stanovanje smo poimenovali kar v „škofijo“. Na hrani sva bila skupaj z drugimi duhovniki v Slovenski hiši, če nisva bila, kar je bilo najpogostejše, kje na obisku Slovenskih domov, ali gosta pri kakšni družini. Za naše dobro počutje je zavzeto skrbela gospa Majda Repovž, mati duhovnika salezijanca, ki stanuje v bližini.

Ves spored najinega bivanja je bil objavljen v slovenskem tisku, zlasti tedniku Oznanilo. Ne samo spored, v podrobnosti so bili opisani najini obiski. Že pred najinim prihodom so obširno predstavili škofa Janeza in koprsko škofijo. Na obisk so opozarjali tudi veliki lepaki z odlično zadetim portretom našega škofa in izrazi dobrodošlice. Tolike „publicitete“ še nobeden od naju ni doživel v svojem življenju. Ogrožena je bila sicer najina ponižnost, toda spoštovanje, ki so nam ga izražali, je bilo zelo iskreno. Če mi kdo doma reče „monsinjor“, vem, da se hoče pošaliti, v Argentini pa ni bilo dvoma, da mislijo resno!

V ponedeljek oddajajo v tiskarno besedilo za Oznanila. Kot urednika me je to zanimalo in z mladim duhovnikom Tonetom Bidovcem, ki je teologijo študiral v Ljubljani, sva

obiskala tiskarno „Vilko“. Že marsikaj so tiskali v tej slovenski tiskarni. S ponosom so mi pokazali zajetno knjigo, slovenski prevod argentinskega epa Martin Fierro, ki ga je prevedel Tine Debeljak, ki ga bomo kasneje tudi obiskali.

Ko sva bila že v mestu, sva obiskala glavni trg Plaza de Mayo (Majski trg), ki se zaključuje s Casa Rosada, vladnim poslopjem. Na levi strani je stolnica in zraven nje moderno poslopje nadškofije. Tu sva obiskala dr. Jurija Rodeta, ki dela na cerkvenem sodišču. V mesto sva se peljala z javnim prevozom, z avtobusom, ki mu tukaj pravijo „kolektiv“. Avtobusov je ogromno in vozijo zelo pogosto, zlasti po glavnih ulicah, „avenidah“. Buenos Aires je ogromno mesto, ima pa to prednost, da so vse ulice ravne in vodijo na Plaza de Mayo. Dolge so tudi po deset in več kilometrov. Prečkajo jih pravokotno druge „avenide“, približno vsakih 100 metrov. Kvadrat, ki tako nastane, se imenuje „kvader“. To je tudi pojem za razdaljo. Rečejo na primer: „Ne stanujem daleč od tu, samo pet kvadrov“, to pomeni približno pol kilometra. Ulica ima številke, po 100 na „kvader“. Tako si je lahko zapomniti, kje moraš izstopiti iz „kolektiva“. Našemu stanovanju (Ramón Falcón 4158) je bila najbližja Avenida Rivadavia pri številki 8.800, kar pomeni približno 9 kilometrov od glavnega trga. Nazaj v Slovensko hišo naju je peljal Jurij s svojim avtom, ker je takrat končal službo. Šli smo po avtocesti, ki je speljana na stebrih čez celo mesto. Tako se

lahko pride dokaj hitro z enega konca na drugi. Cesto je zgradila prejšnja vojaška vlada. Promet je v mestu zelo gost, čeprav so ceste ravne in široke. So pa zelo slabo vzdrževane in po hudi zimi podobne našim. Cestnih predpisov se šoferji ne držijo preveč in večkrat se je zgodilo, da je neučakani šofer šel čez križišče pri rdeči luči, če je bilo tisti trenutek prazno.

Obisk Slovenskega doma v San Martinu

Za zvečer smo imeli v programu obisk doma v San Martinu. To je mestna četrt, ki pa ne nosi imena po svetem Martinu, kot sem najprej mislil, ampak po generalu Joséju San Martinu, ki velja za osvoboditelja in torej očeta Argentine, bivše španske kolonije. Težko je bilo zediniti tako prostrano deželo, kjer so veleposestniki na svojem področju imeli vso oblast. Socialni nemiri so pretresali vso novejšo zgodovino Argentine in še sedaj niso ponehali.

Ob sedmih zvečer smo se pripekljali pred cerkev Presvetega Srca, kjer imajo Slovenci svoje redno bogoslužje, sicer pa je to cerkev nekega večjega šolskega zavoda. Za Slovence skrbi dr. Jurij Rode. Vsi slovenski duhovniki, ki skrbijo za Slovence (nekateri so na argentinskih župnijah, kjer ni Slovencev), imajo zraven še druge obveznosti. Najmanj to, da med tednom mašujejo v kakem šolskem zavodu ali pri kaki redovni skupnosti. Jurij je v službi na nadškofiji in poleg tega je še kaplan pri policiji (ima duhovno

skrb za del buenosaireske policije).

Pred vhom nas je sprejela skupina v narodnih nošah in nama izročila šopke cvetja. To se je ponavljalo potem pri vsakem takem sprejemu in najino stanovanje se je napolnilo z rožami, da nisva vedela, kam z njimi, čeprav sva jih pridno pošiljala v kapelo. Pri maši je pel zbor tako ubrano in dovršeno, da bi bila vsaka naša župnija lahko ponošna na tako petje. Slovenci pa so veliko cerkev povsem napolnili, čeprav je bil to delavnik in je marsikdo moral biti v službi.

Po maši smo se podali v Slovenski dom, ki je v neposredni bližini. V veliko dvorano so postavili mize, ker so nama na čast pripravili večerjo. Gostov je bilo res veliko. Navado imajo, da se ob takih prilikah vsak, kdor želi, prijavi za večerjo ali kosilo in plača določeno pristojbino (ne prav visoko). Najprej so nama gostitelji po stari slovenski navadi, ponudili kruh in sol. Potem so bili pozdravi in kulturna prireditve z recitacijami. Tu so nam pri večerji prvič ponudili argentinsko specialiteto, ki ji pravijo asado: to je pečenka, ki jo pripravijo na poseben način. Okrog odprtega ognja postavijo na različne zataknjeno meso, ki se tako počasi (dve uri) speče na eni strani, potem pa še na drugi.

Ob tem večeru, kot ob vseh, ki so sledili, sva imela priložnost srečati veliko ljudi. Zlasti naš škof je srečeval veliko znancev iz svojih let študija v škofovih zavodih v šentvidu pri Ljubljani, iz svojega rojstnega kraja (Jama pri Kranju) ali drugače poznanih ljudi. Občudoval

sem njegov spomin, ko je vedel za vse svoje sošolce in druge toliko podatkov. Ko smo se razšli, je bila ura že blizu polnoči in vem, da naš škof Janez ni navajen „ponočevanja“, pa je vzdržal. In ne samo takrat.

(Bo še)

Simpozij o kardinalu Missiju

V septembru je bil v Sloveniku v Rimu znanstveni simpozij o prvem slovenskem kardinalu Jakobu Missiju. V nizu znanstvenih posvetov, ki jih prireja Slovenska teološka akademija v Rimu, je bil letošnji posvečen kardinalu Missiju in njegovemu času. Missia je študiral v Rimu, v Gradcu opravljal pomembne naloge v škofijskem vodstvu, bil ljubljanski nadškof in nazadnje goriški nadškof in kardinal.

V preteklih letih so znanstveniki na srečanjih v Sloveniku obdelali Slomška, Trinka, Ivanocyja, Sedeja skupaj z njihovimi krogi, somišljeniki in nasprotniki. O Missiju so razpravljali prof. dr. Vasilij Melik, prof. dr. Metod Benedik, Viljem Pangerl, mag. Vinko Rajšp, dr. Branko Marušič, prof. Franc Kralj, mag. Stane Granda, prof. dr. Franc Oražem, dr. Edo škulj, dr. Drago Klemenčič, s. Jasna Kogoj, Andrej Sedej, Franc Petrič in Drago Skale iz Slovenije, dr. Norbert Müller in dr. Walter Lukan iz Avstrije ter dr. Maksimilijan Jezernik in prof. dr. Sergio Tavano iz Italije.

Prispevki o simpoziju bodo izšli v posebnem zborniku. Več dni je delo simpozija spremljal tudi nadškof šuštar.

Slovenski grič sredi argentinske pampe

Dr. Reginald Vospernik v Celovškem zvonu (1987, 14 in 15)

2.—27. 8. 1986 — Med Slovenci
v Južni Ameriki

Koroška poletna vročina dosega ob koncu julija svoj zenit. Tam ne kje pod Južnim Križem zvezdnatega firmamenta pa vlada zima, ne alpska sicer, pa vendarle hladna, vlažna in vetrovna. Tako mi svareče prišepetajo prijatelji, ki vedo za mojo in mojega sopotnika dr. Janka Zerzerja načrtovano pot preko velike luže.

Slovenstvo doma, v zamejstvu in v svetu. Tolikanj rabljena, domala obrabljena fraza vseh, ki jim je usoda naroda pri srcu ali vsaj na ustnicah. Hic Rhodus, hic salta! Ob Srebrni reki čakajo Slovenci najinega obiska. Slovenska kulturna akcija in njen agilni predsednik gospod Ladislav Lenček kot spiritus rector sta izrekla povabilo, midva pa, dr. Janko Zerzer, predsednik Krščanske kulturne zveze, in jaz, urednik Celovškega Zvona in ravnatelj Slovenske gimnazije, sva se vabilu odzvala. Z veseljem, s pričakovanjem pred neznanim, s hvaležnostjo.

2. avgust

Za danes naju bo še ohranila Evropa v svojem objemu. Polet z Iberio Dunaj-Madrid; poprej še poletno-vročiča vožnja z vlakom na Dunaj; in vse to v nekaj manj kot 12 urah; namestitev v madridskem hotelu Diana; špartanski zajtrk, za katerega trdi moj Polyglott, da ga Španci „uživa-

jo“ samo, da si rešijo življenje do izdatnega kosila. Vse to naju objame, oblije, preseneti, skorajda pokoplje.

Ko se vkrcava prihodnje jutro v jumbo-jet, naju in še okrog 400 drugih potnikov Calderón de la Barca sprejme voljno v svoje naddimenzionalno žrelo.

Med dolgim 15-urnim poletom z vmesnim pristankom na Kanarskih otokih berem Kremžarjeve „Obrise družbene preosnove“, vmes se pa na filmskem ekranu še pojavi ameriški film „Goldfinger“. Polagoma se mi izoblikuje mozajčna predstava o skupnosti, ki me pričakuje. Pred skorajda 40 leti, 1947, 1948, 1949, se 7000 ljudi iz avstrijskih in italijanskih zbirnih taborišč, potem ko je argentinski državni predsednik Perón po posredovanju msgr. J. Hladnika, predvojnega emigranta, dal zeleno luč za prihod Slovencev v buenosaireško pristanišče, napoti na tovornih ladjah, brez imovine, brez dela, brez upanja na vrnitev, brez znanja argentinske kastiljščine v „obljubljeno deželo“.

Zgodovinarji ne morejo izključiti, da bi bil med tistimi jezuiti, ki so ustanovili v zgodnjem Novem veku svojo državo, kakor jo opisuje pred nedavnim umrli avstrijski dramatik Fritz Hochwälder v svojem „Svetem eksperimentu“, tudi kak Slovenec, zanesljivi viri o naselitvi pa segajo v leto 1878, ko je argentinska

vlada zaprosila Avstrijo, naj pošlje v deželo ob Srebrni reki nekaj sto družin, med njimi tudi okrog 50 primorskih Slovencev. Pozneje se jim je pridružil Ivan Benigar, ko se je umaknil na podeželje, se oženil z Indijanko, se trudil za namakalne naprave, numizmatiko in lingvistiko, pisal knjige, branil Indijance pred izkoriščanjem in zatiranjem ter opisal njih jezike. Kar je opravil Frederik Baraga na severnoameriškem kontinentu, za to se je trudil Benigar — kot sinova malega in zatiranega slovenskega naroda sta imela oba posebno afiniteto do zatiranih Indijancev — v Južni Ameriki.

Naslednji val slovenske ekonomske emigracije je zapljuskal v Argentino v času italijanskega fašizma. Med leti 1926 in 1929 se je priselilo nad 20.000 primorskih Slovencev. Sledili so jim Prekmurci in Belokranjci. Med najbolj znane duhovnike, ki so opravljali dušno pastirstvo, sodita Jože Kastelic in Janez Hladnik. Kastelic se je leta 1940 na vrhovih Aconcague, najvišji gori južnoameriških And, smrtno ponesrečil, tako da je za njim prevzel dušno pastirstvo Janez Hladnik.

Po Hladniku je poimenovana glavna ulica Slovenske vasi v buenosaireskem predmestju Lanús. Tam sva z dr. Zerzerjem za tri tedne bila sprejeta pod prijazno streho gostinske hiše Baragovega misijonišča, pozorno oskrbovana od gospoda Lenčka in gospe Čampa. Žal do Kastelčevega spomenika pri dvodnevnem bivanju v podandski Mendozí, 1100 zračnih kilometrov od Buenos Airesa, nisva mogla prispeti. Snežni metež je

velel našim gostiteljem, ki so nama želeli pokazati lepote gorskega sveta in Puente del Inca (Most indijanskih Inkov), da se spet vrnemo v prijaznejšo Mendozo. Slovenski alpinizem je v bogatem južnoameriškem gorskem svetu vselej igral pomembno vlogo in tudi danes se ustavljajo slovenski hribolazci, ko prispejo v argentinsko prestolnico, pri slovenskih rojakih in se skupno z gostitelji navdušujejo za vzpone na sončne vrhove. Argentinska pampa, neskončna zelena ravnina s prav tako neskončnimi čredami krav — argentinski beafsteak je sočnejši od srednjeevropskih — je samo del južnoameriške resničnosti, drugi del je čudoviti gorski svet, okrog Bariloč na primer, ki vabi na planinstvo in zimski šport.

Ko sedim v letalu, še ne vem, kako pijana bosta oko in srce zaradi raznolikosti in lepote argentinske pokrajine. Kremžarjevi „Obrisi družbene preosnove“ (ki mi jih je prijazno podaril pred odletom gospod Vinko Zaletel) in njih osrednja teza o potrebnih vmesni poti med zahodnim kapitalizmom in vzhodnim socializmom mi misli zavedejo v pretekla stoletja. Ali nismo bili Slovenci zmeraj eklektičisti, izbirajoči in iščoči? Trubarjeva vnetost za severnjaško-nemški protestantizem, Prešernova ljubezen do romanskih oblik, župančičeva navdušenost za francoski simbolizem, ali si nismo vedno in povsod jemali pri drugih, prilagajali, poslovenili, podomačili?

Dr. Marko Kremžar, ki ga bom čez nekaj dni spoznal v prijazni domačiji, postulira: „Slovenci moramo najti za slovensko rast — kljub teža-

vam — slovensko pot.“ Ali te poti ne iščemo vsi, Slovenci v domovini, v zdomstvu, v zamejstvu, na vseh celinah?

Dolga pot je za nama. Poletno vroči Madrid, tedaj gotovo samo nalključna sivina letališča v Las Palmasu de Gran Canaria. Moja še nepremaknjena ura kaže tri zjutraj; treba jo bo premakniti za 5 ur nazaj. Krzneni plašči, ki jih izkopljejo iz jumbovskih prtljažnikov Argentine, ne obetajo evropske vročine. Ali naju bo kdo pričakal? In že doživiva prvo veliko presenečenje po odisejskem polurnem iskanju prtljage. Pozabljena je nevihta pred prihodom v Buenos Aires, ki ga v nočni svetlobi velemestnih luči ni ne konca ne kraja. Pozabljena asociacija na cankarjanske Podobe iz sanj ob gledanju filma Goldfinger in ob porajajoči se misli na težo avanture, ki so jo doživljali slovenski brezdomci na poti v novo argentinsko domovino.

Okrog 25 nasmejanih ljudi, najuglednejših Slovencev, kakor bova zvedela v naslednjih dneh, naju čaka kljub pozni uri na mednarodnem letališču Ezeiza. Slovenski šopek — fant in dekle v slovenskih narodnih nošah — prisrčni pozdravni nagovor predsednika Zedinjene Slovenije Lojzeta Rezlja. In ganljivo domiselni prastari koroški pozdrav „Buge vas primi!“ Domovina je prav župančičevsko razprostrla svoje peruti, „in ni ji mejá“. Toplina domačnosti naju objame. Skozi tri tedne — in seveda tudi še potem — bo zvesta spremljevalka skozi železobetonsko in, kar zadeva arhitekturo, kar antiplečni-

kovsko puščavo buenosaireškega mravljišča.

Neizbežni camino negro (nerazsvetljena pot) bo odslej vsakovečerni poslednji pozdrav, tik pred polnočjo ali pa že v zgodnjih jutranjih urah, na poti iz ponosnih kulturnih domov v Ramos Mejiji, v Castelarju, v San Justu, v San Martinu, v (seveda nič kaj indijanskem) Carapachayu ali Berazateguiju, potujoč — to je zares pravilni izraz za velemestne razdalje — iz toplih slovenskih stanovanjskih hiš, zlasti iz ene: iz Slovenske hiše.

Slovenska hiša — centro esloveno (dvojezičnosti se nama ni treba privajati, saj je koroškemu Slovencu vsakdanji kruh) je argentinskim Slovincem ponos in duhovno središče. Msgr. Anton Orehar, sedaj že med rajnimi, je v slavnostni brošuri ob odprtju hiše 26. maja 1974 napisal uvod, nestor slovenske srenje dr. Tine Debeljak je prispeval informativni „potopis“ Slovencev v Argentini. Jeremija Kalin pa vzdihne: „Mi smo k Srebrni reki rešili se v valovja oseki — bodi nam ti domovina!“

Arhitektonska in funkcijsko-organizacijska mojstrovina Slovenske hiše je sad slovenskih idej, načrtov in rok. Že bežen pogled v „slovenski telefonski imenik“, prikupno knjičnico, ki jo je iz nuje vsakodnevnega življenja izdala 1984 „Kreditna zadruga Sloga“ v Buenos Airesu, nas pouči, da tu ni področja, ki ga ne bi pokrivala slovenska podjetnost. V trgovskem delu se zvrstijo analize, arhitekti (kar pet!), avtomehaniki, brivnice, elektroinštalaterji, fotografi, gospodarski svetovalci tja do

turističnih podjetij, urarn in zdravnikov. Kako, da ne bi bila tudi in predvsem Slovenska hiša slovenska že v nastanku. Arhitekt Eiletz je njen osnovelec, steno z grbi slovenski mest je oblikoval arh. Jure Vombergar, spomenik žrtvam akad. kipar France Ahčin, okras na stopnišču in v cerkvi je delo znane slikarke Bare Remec.

Sredi dvorišča kraljuje palma, sloka in visoka, starejša od Slovenske hiše. Tako spoštuje prišlek dediščino gostitelja. Menda ji korenine pešajo. Nihče od slovenskih prijateljev ne izreče domneve, da bi mogla biti palma simbol hirajočega argentinskega slovenstva, kakor bi to ta ali oni rad videl. Sramota pač ne „umira počasi“, ker ni sramota, ker sili v vigredno brstenje na vseh koncih in krajih brez samopomilovanja, brez nostalgične zaskrbljenosti.

Slovenska hiša — to je umetniško izoblikovan spomenik slovenstva, to je cerkev, to je uredništvo, to je velika osrednja dvorana, to je dušnopastirski urad, to je društveno središče Zedinjene Slovenije, to je oaza Slovenske kulturne akcije, najine prijazne gostiteljice. Slovenska hiša pa je predvsem last mladih in najmlajših, sedež otroškega vrteca in dopolnilne slovenske šole. Nikjer se idealistična volja po ohranitvi slovenstva ne zrcali tako kristalno jasno kakor na področju otroškega varstva in šolstva.

Listam po zborniku, ki so ga izdali srednješolci leta 1985: Srebrni jubilej srednješolcev ob Srebrni reki. In odkrivam knjigo ljubezni. Marku Kremžarju, ustanovitelju srednješol-

skih tečajev, pomembnemu mislecu in uspelemu gospodarskemu managerju, se zapiše: „Kaj nas je vodilo vsa leta pri srednješolskem tečaju? Ljubezen do resnice, do slovenstva, do mladine.“ Tam nekje leta 1959 so idejni začetki. Dolga je vrsta abiturientov in profesorjev. Katica Cukjati, absolventka letnika 1966, urednica Celovškega Zvona, je danes ravnateljica srednješolskega tečaja, imenovanega po nepozabnem ravnatelju Marku Bajuku. Njegovega sina in njegove vnuke bova z dr. Zerzerjem čez dva tedna spoznala v podandski Mendozii, dve uri poleta iz Buenos Airesa proti zahodu.

Tone Mizerit, prav tako med ustanovitelji, se spominja pionirske dobe. In vseh, ki so jo ustvarjali, seveda tudi umrlih. „Kot zrna so padali v tujo zemljo...“ Redek pelin v veselo naravnem argentinskem slovenstvu. Mimogrede: Tone Mizerit je poddirektor največjega katoliškega argentinskega tednika Esquíu. In ni edini, ki se je povzpел po uspešni poklicni lestvici navzgor. Med moja velika presenečenja sodi prav spoznanje, da je mnogo Slovencev na vodilnih argentinskih položajih. Ponošno sogovorniki to poudarjajo — včasih za moj okus celo malce kolonialno. Vendar je v teh tednih treba nenehno odlagati evropska merila. V podekvatorskem podnebnju — meteorološkem in duhovnem — je marsikaj drugače.

Marsikateri dragoceni spomini so z dvomesečno zakasnitvijo po ladji za mano pripotovali v Evropo. Med njimi je kar zavidljivo število slovenskih učbenikov za sobotne dopolnilne

šole, spisani brez honorarjev, kakor je tudi pouk docela brezplačen — za učenca in učitelja. Pestra paleta mladostnega kozmosa: Slovenski svet (Manual del idioma esloveno para la juventud en la diaspóra), Zdomski živžav, Apologetika in dogmatika, Etnografija, več zvezkov začetnih učbenikov za osnovne šole, Zemljepis, Svetovni nazori, Slovensko berilo, Slovenska kri iz roda v rod. In še in še! Na celovški Slovenski gimnaziji nam še ni uspel slovenski geografski učbenik.

Hospitacija v slovenski uri pri učitelju slovenščine Lojzetu Rezlju je edinstven užitek. Kakšna sloven-

ščina! Literarni zgodovinarji trdijo, da se je svojčas v češki Pragi ohranila najlepša nemščina. Kafka in drugi so žive priče! Seveda vdira v slovenščino mladih kastiljski melos, kakršnega zaznamo — izhajajoč iz italijanščine — tudi pri mlajših tržaških Slovencih. Nič zato. Saj ne želimo uniformirane slovenščine. Tujk in izposojenk v govoru argentinskih Slovencev skorajda ne opažam. Kako bi se mogli koroški Slovenci s svojimi žal preštevilnimi interferencami iz nemščine postaviti enakopravno ob slovenščino argentinskih rojakov?

(Dalje prihodnjič)

Prof. Tomaž Šimčič: Iz članka Vtisi pred vrnitvijo v Trst

Tu smo našli številno, delavno, žilavo, narodno zavedno in globo verno skupnost, ki se mora dan za dnevno soočati s številnimi težavami, ki izhajajo iz oddaljenosti od domovine in iz popolnoma drugačnega okolja, v katerem tudi Slovenci preživljajo večino svojega življenja. Zato je nemogoče ne občudovati dosežkov in uspehov te slovenske skupnosti (domov, organizacij, verskega življenja, itd), ki so gotovo sad idealizma in velikih žrtev. Po drugi strani je neizogibno, da se tudi vaša skupnost sooča s težavami, med katerimi so nekatere povsem slične našim v zamejstvu, druge pa so posledice sodobne prevladujoče zapadne miselnosti.

Med vsem tem pa, kar sem spoznal med svojim bivanjem v Argentini, me je najbolj prijetno presene-

tilo intenzivno versko življenje (pri tem mislim tudi na osrednjo vlogo Evharistije) ne samo starejše generacije, ampak tudi mladine. Zdi se mi, da se prav zato tu ohranja zdravo družinsko življenje, med mladimi pa precej jasno izoblikovana lestvica vrednot. (Svob. Slov., 87/33)

Dr. Zdravko Inzko: Iz članka Diplomacija me je očarala

Zelo rad sem prišel v Buenos Aires, sicer iz osebnih razlogov, ampak sem si vedno želel priti sem, ker sem veliko slišal o argentinskih Slovencih; bral sem Svobodno Slovenijo, moja mama in oče sta imela z vami stalne stike. Občudujem pa argentinske Slovence tudi zato, ker so oni v nekem smislu model za Slovenijo v svetu sploh. Model zato, ker pokažejo, kako skupina, ki ima voljo, ima koncept, vero, lahko ogromno doseže tudi v težkih okoliščinah. Zdaj

ne bom našteval, kaj je ta model, ali so to slovenske šole ali je to vzgoja, ali duhovniki, ki jih je toliko, ali tisk. Na vsak način je vse, kar sem zvedel, naredilo name globok vtis in sem si večkrat mislil: Vidiš, mi bi tudi lahko tako naredili na Koroškem in koncu koncev bi lahko tudi v Sloveniji kaj prevzeli od argentinskih Slovencev, kar se tiče duhovnosti. Zato sem zelo vesel, da sem zdaj tukaj.

(Svob. Slov., 87/34)

MED NAMI V ARGENTINI

Slomškova proslava

Ob 125-letnici Slomškove smrti so slovenske ljudske šole priredile proslavo v spomin očetu slovenskih šol. V soboto 19. septembra so otroci vseh šol s svojim učiteljskim osebjem napolnili najprej cerkev Marije Pomagaj. Delegat dr. Alojzij Starc je maševal za vse žive in rajne učitelje naših šol. Po maši so v dvorani Slovenske hiše vsi otroci zapeli dve Slomškovi pesmi, nato pa so učenci Prešernove šole v režiji Mihe Gaserja uprizorili Lovšinovo priredbo narodne pravljice Desetnik in sirotica. Ob sklepu se je Helena Malovrhova zahvalila za lepo predstavo voditeljici Prešernove šole Miji Markež, režiserju in njegovima glavnima sodelavkama Anki Gaserjevi in Magdi Češkarkovi ter vsem sodelujočim.

Desetnika in sirotnico so ponovili 10. oktobra na Pristavi.

Obletnica Slomškovega doma

V nedeljo 20. septembra je Slomškov dom v Ramos Mejiji slavil svojo 26-letnico. Slavje se je začelo ob 11 z dviganjem zastav in pozdravom predsednika SD Jerneja Tomazina. V okrašeni dvorani (Stane Snój) je bilo nato somaševanje delegata dr. Alojzija Starca z Jožetom Škerbcem in Antonom Bidovcem, pel pa je mladinski zbor pod vodstvom lic. Tineta Selana ob orgljanju Rezke Snój. Po maši je bilo skupno kosilo, popoldanski program, ki ga je povezovala Tončka Trobec, pa je obsegal pozdravne besede predsednika SD Jerneja Tomazina in predsednika ZS Lojzeta Rezlja, slavnostni govor Franceta Perniška, folklorni ples (prof. Anka Smole) in avdiovizual o letnih časih v Sloveniji s sodelovanjem mladinskega zbora (T. Selan) in šolskega zborčka (Helena Malovrh) ter recitatorjev. Avdiovizual so pripravili Alenka Poznič, Marijan Šušteršič in Mirko Vasle. Na družabnem delu je igral Slovenski instrumentalni ansambel.

Obletnica pri Svetogorski Mariji

V nedeljo 4. oktobra so primorski rojaki v Buenos Airesu praznovali 11. obletnico blagoslovitve in umestitve podobe svetogorske Marije v cerkvi sv. Rafaela v Devoto. Ob 4 popoldne so bile pete lavretanske litanije z blagoslovom, potem pa je bilo somaševanje delegata dr. Alojzija Starca z Jožetom Škerbcem in Jožkom Repovžem SDB. Pel je zbor Svetogorski zvon pod vodstvom organista Čamernika. Delegat je med

mašo poudaril, da je isti dan tudi slavje na Sveti gori pri Gorici ob 270-letnici kronanja podobe, in med mašo podelil zakrament maziljenja 57 starejšim rojakom. Po maši je bil družabni del v župnijski dvorani ob pogrnenih mizah, kjer so se rojaki v prijateljskem pogovoru in ob prepevanju narodnih pesmi zadržali do večernih ur.

31. obletnica ND v San Justu

Rojaki iz San Justa so praznovali 31. obletnico Našega doma v nedeljo 11. oktobra. Ob 8 zjutraj je bila sv. maša v sanjuški stolnici. Z msgr. Zdravkom Revnom sta somaševala dr. Alojzij Starc in Tone Jakoš, Pel pa je mladinski zbor pod vodstvom Andreja Selana.

Po maši je bilo v Našem domu dviganje zastav in akademija z geslom „Slomšek in naša slovenska beseda“.

Program je obsegal pozdrav predsednice ND Ljube Lipuščkove, nastop otroškega in mladinskega zbora (Anica Mehle in Andrej Selan) ter besedo dr. Alojzija Starca. Za tem je bil skupni zajtrk.

Popoldanski program se je začel ob 18. uri in ga je povezovala Magda Zupanc. Po pozdravni besedi predsednice ND Ljube Lipuščkove je imel slavnostni govor predsednik ZS Lojze Rezelj. Nato je bila odrska uprizoritev Jurčičevega Desetega brata v režiji Frida Beznika in s sceno Toneta Oblaka. Igrali so Janez Belič, Lučka Jereb, Gregor Modic, Stanko Jelen, Boštjan Modic, Janez Krajnik, Emil Urbančič, Tone Tomažević,

Lučka Oblak, Marjan Grilj, Dani Zupanc, Marko Malovrh, Ivana Tekavec, Andrejka Selan, Janko Jereb, Lovrenc Tomažević, Tone Rovan, Tinko Selan, Edi Radoš, Ivo Urbančič in Blaž Miklič. Za luč je skrbel Pavel Malovrh ml. in za zvok Janez Jereb ml.

Za sklep je predsednica ND izročila plaketo z grbom ND vsem dosedanjim režiserjem, ki so delovali v ND: Marici Zakrajšek, Kristini Jereb-Qualizza, Danici Malovrh, Angelci Klanšek, Marjanu Willenpartu, Stanku Jerebiču, Janezu Perhariču, Rudiju Brasu, Silvu Lipuščku in Fridu Bezniku ter sorodnikom pokojnih Ivana Ovna in Janeza Špeha.

V družabnem delu je igral ansambel Zlata zvezda.

Misijonska proslava

Letna misijonska proslava v slovenski skupnosti v Buenos Airesu ob svetovni misijonski nedelji je bila 17. oktobra. V cerkvi Marije Pomagaj sta z delegatom dr. Alojzijem Starcem somaševala Ladislav Lenček in Jože Škerbec. Po maši je bila prireditev v dvorani Slovenske hiše, ki jo je okrasil Stane Snoj. Program je napovedoval Lojze Rezelj, vsi udeleženci so zapeli Zmagala si, Devica slavna, Mirjam Goljevšček je recitala poezijo Nikolaja Jeločnika Žena, ki je rodila luč, Marjan Loboda je prebral sklepne misli o sodelovanju Slovencev v Argentini pri misijonstvu za izjavo Katoliškega shoda Slovencev Argentini, superior Ladislav Lenček pa je predaval o Slovenski misijonski viziji. Za sklep je zadonela pesem Povsod Boga.

KJE JE KAJ

LETO 54

DECEMBER 1987

ADVENT IN BOŽIČ	Božično voščilo Duhovnega življenja 577 Misel za advent 578 Advent (Vladimir Truhlar) 578 Marija, radost zemlje (Gaud-Descouleurs) . 580 „Danes se vam je rodil Zveličar...“ (Lk 2, 11), France Rozman 583 Naš božični čas 588 Tudi nocoj bo sveti večer (Milena Merlak) 589 Jezusovo učlovečenje pred 2 tisoč leti in danes (Alojzij Šuštar, nadškof) 590 Praznik upanja (Ivan Cankar) 592 Človek (Emilijan Cevc) 593 Kako jo je čakal! (Jože Krivec) 595
SHOD	Na že zgrajenem v višino! (Milan Magister) 600
NAŠA VPRAŠANJA	Poslanstvo žene v današnjem svetu (Jure Vombergar) 602 „Ljubite svoje sovražnike...“ (Mt, 5, 44), Franc Gnidovec 605 Lep življenjski jubilej g. Franceta Perniška (Julij Savelli) 609
ZA MLADINO	Mladi in vera in življenje iz vere (Alojzij Šuštar, nadškof) 613
LEPOSLOVJE	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar) 618
O NAS PIŠEJO	Drago Jančar v Novi reviji št. 57 604 Franc Bole v Ognjišču: Slovenija v Argentini 623 Reginald Vospernik v Celovškem zvonu: Slovenski grič sredi argentinske pampe 629 Tomaž Simčič in Zdravko Inzko v Svobodni Sloveniji 633
KRONIKA	Med nami v Argentini 634

AÑO 54

DICIEMBRE 1987

Malo za šalo . . .

„Za kako staro me imate?“

„Ne vem, ali naj vas imam zaradi vaše lepote za pet let mlajšo ali pa zaradi vaše pameti za pet let starejšo, kot ste v resnici.“

— — —

„Kadar se ne počutim dobro, nekaj popijem. In ko nekaj popijem, se ne počutim dobro.“

— — —

Žena prinese bolnemu možu k postelji hrano.

„Nimam nobenega teka!“

„No, pa ne! Potem bom pa poptokla še 2 jajci na jed in jo dala mačku.“

— — —

„Ženske prenesejo veliko več kot moški.“

„Ste zdravnik?“

„Ne, čevljar.“

— — —

„Ali ni tvoje žigosanje pisem na pošti dolgočasno?“

„Kaj še! Ali veš, kako zabavno je žigosati vsak dan drug datum?“

— — —

Gimnazijci so se hoteli ponorčevati iz nove profesorice. Pri prvi uri so jo pričakali tako, da so vsi sedeli na radiatorjih.

„No,“ je mirno rekla, ko je vstopila v razred, „ko bodo vaše plenice suhe, pa pridite v klopi!“

— — —

„Natakar, prosim pritožno knjiga?“

„Zakaj pa?“

„En list bom iztrgal, ker potrebujem servieto.“

Uvoženo iz Slovenije

Toliko vsega je padlo v vodo, da ni čudno, če ribe poginjajo.

— — —

Letos je naša partija stara 50 let in ima najmanj 40 let delovne dobe...

— — —

Od njega so zahtevali samo, da bi bil pozitiven — ničla je že bil.

— — —

Občudujem vas! Le kako prenašate tolikšne zasluge?

— — —

Nekoč smo verjeli v svetlo prihodnost. Danes ne verjamemo niti več v preteklost.

— — —

Zidovi se rušijo od sramote pod nekdanjimi parolami.

— — —

Strah pred neznanim je manjši od strahu pred znanim.

— — —

Naša parola so — devize. Istočasno: naše devize so — parole!

— — —

Šele ko odidejo nenadomestljivi, stečejo stvari, kot je treba.

— — —

Namesto po prsih bi se morali tovariši tolči po trebuhih.

— — —

Od obljub se da čudovito živeti — pravijo tisti, ki obljublajo.

— — —

Kjer smo mi, je spredaj, in kadar smo zadaj, je zadaj spredaj.

— — —

Na naših volitvah so — podobno kot v gledališču — vloge razdeljene že pred predstavo.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1987: ₳ 65.-; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.